

slog

UČENIČKI LIST ŠKOLE ZA DIZAJN,
GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU – SPLIT

BROJ 24 / VELJAČA 2023.

■ ERASMUS AKREDITACIJA

u području strukovnog obrazovanja

■ INTERVJU S DADOM LELASOM

osnivačem i predsjednikom udruge MoSt

■ PROJEKT BUDUĆNOST EUROPE

Europska godina mladih

TEMA BROJA

VJEŠTINE

KAKO IH STEĆI I RAZVIJATI?

NAŠA POSLA

Čuvari baštine
iz „grafičke“

VOLONTERSKI PUZZLE

Veliki uspjeh akcije
„A di si ti?“

ŠKAFETIN NAŠIH RADOVA

Preporuke
knjižkog moljca

TJELESNA KULTURA

Kako se motivirati
i početi vježbati?

PSIHIN KUTAK

Epidemija
popustljivog odgoja

Uvodna riječ

Dragi naši,
prolećela je još jedna godinica i
evo nas s vama u 2023.!

Ovu godinu EU proglašila je go-
dinom vještina, a kako ih u našoj
Školi ima kao u priči, tema broja
nametnula se sama od sebe.

Strukovna smo škola i u nju smo
došli svjesni svojih talenata, inspiri-
rani darom s kojim smo rođeni. Isto
tako, svjesni smo da taj dar treba
brusiti i svakodnevno nadograđiva-
ti. Vještine kojima vladamo protkali
smo kroz svaki dio Slog-a jer, osim
tekstova, tu je i mnoštvo fotografija
i ilustracija – naših autorskih radova
(i na to smo iznimno ponosni).

U ovom broju pišemo o dobrim dje-
lima naših volontera, ekologiji, glazbi
i, dragi naši, o putovanju (ekskurzija
napokooon!). Pročitajte i izvještaje o
mnogobrojnim školskim projektima,
zanimljivosti, literarni kutak, a bacite
oko i na dobre savjete, osvrte i pre-
poruke koje nudimo. Nadamo se da
ćete uživati u čitanju ovog broja kao
što smo i mi u njegovom stvaranju.

Do novog susreta pozdravlja vas
naše uredništvo.

Impresum

SLOG Broj 24

veljača 2023.

Učenički list
Škole za dizajn, grafiku i
održivu gradnju – Split

NAKLADNIK
Škola za dizajn, grafiku
i održivu gradnju – Split,
Matica hrvatske 11,
21000 Split

ZA NAKLADNIKA
Sela Tecilazić, ravnateljica

GLAVNA UREDNICA

Karmen Penga, g4.m

MENTORICE

NOVINARSKA DRUŽINA
Žana Mačukatić, prof.
Vedrana Šolić, prof.

GRAFIČKO OBLIKOVANJE

Edi Murgić,
nastavnik stručnih
predmeta

FOTOGRAFIJE

Arhiva učeničkog lista Slog

NOVINARI

Andrea Melvan, g3.m
Karmen Penga, g4.m
Dražen Bošnjak, g4.m
Matija Barać, g3.m
Lara Kušeta, g4.m
Lucija Elez, g2.m
Sara Ergović, g3.m
Marko Burić, 3.a
Roko Rimac, 2.or
Ema Nikolić, 4.or
Marko Burić, 3.a

ILUSTRATORI

Nicol Lovrić, g4.b
Antonia Dragošević, g4.b

SURADNICI

Ana Topić, prof.
Marijela Gulin, prof.
Teodora Grgić Jeličić, prof.
Tanja Ukas, prof.
Nataša Burilović, psih.
Martina Plosnić, prof.
Sandra Misir, prof.
Juraj Krstinić, prof.

TISAK

Škola za dizajn, grafiku
i održivu gradnju – Split

NAKLADA

500 primjeraka

NAŠA POSLA

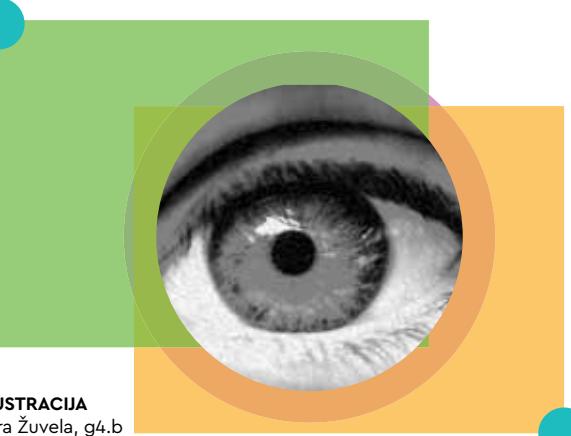
- 4 Upoznajte novu ravnateljicu: Sela Tecilazić
- 4 Erasmus akreditacija u području struk. obrazovanja
- 6 ERASMUS+ projekt
- 8 Erasmus days 2022
- 9 Škola ambasador EU parlamenta
Projekt Budućnost Europe: Europska godina mladih
- 10 Čuvari baštine iz grafičke
- 12 Cimaj GOGSS – Projekt Mladi i mediji
- 12 Enter konferencija – razmjena znanja
- 12 Posjet Infobip Shift konferenciji
- 14 Uređenje dječjeg odjela knjižnice
- 14 Učenička zadruga predstavila Školu
- 15 Isprepletenost matematike i umjetnosti
- 15 Kako oplemeniti gradsku jezgru?
- 16 Poslušaj Glas prirode
- 17 Konferencija Beyond plastic Hrvatska
- 18 Proslavimo život – modna revija u atriju Škole
- 20 Dubrovnik EXPO 22 – Promocija obrazovanja
- 20 Interliber – Crtica naše Andželeta B.
- 21 Stručni seminar – Suha gradnja
- 22 Dizajn u prostoru – Oblikovanje sustava signalizacije

TEMA BROJA

24 Vještine – kako ih steći i razvijati?

- 26 Vještina fotografiranja – medij kojeg svi vole
- 27 Savjeti mladog fotografa – Držite se svog đira
- 28 Intervju s fotografom Lukom Šiljićem
- 30 Radio mp3 – Grafička je u eteru!
- 31 Vještine nenasilnog rješavanja sukoba – Ništa na silu
- 31 World skills Croatia – opet se vraćamo s medaljom
- 32 Bunja – simbol tradicijskog gospodarstva
- 34 Projektni dan – Sinergija vještina
- 36 Izrada ornamenta tehnikom uleknutog reljefa
- 36 Izrada broša
- 38 Sjedni, pet! -prodajna izložba učeničkih radova
- 40 Tradicionalna izložba na Peristilu
- 41 LiDraNo 2022. Naš Slog u društvu najboljih

Sadržaj br.24

VOLONTERSKI PUZZLE

- 42 Aktivnosti školskog volonterskog kluba
- 48 Intervju s Dadom Lelasom iz udruge MoSt
- 53 Veliki uspjeh dobrovorne akcije „A di si ti?“

ŠKAFETIN NAŠIH RADOVA

Literarni radovi

- 54 Čitam... Osrti i preporuke knjiškog moljca
- 56 Pišem... literarni radovi
- 59 Slušam... Priča o Drain Gangu
- 59 Osjećam... Dan sjećanja
- 60 Dojmovi s ekskurzije – Dobar posao u Italiji

TJELESNA KULTURA

- 62 Kako se motivirati i početi vježbat?
- 63 Petra Goleš srebrna na Olimpijskim igrama gluhih
- 63 Katar '22. – osrt na svjetsko nogometno prvenstvo

PSIHIN KUTAK

- 64 Životne vještine – temeljna jezgra
- 66 Epidemija popustljivog odgoja

**30 GODINA
ŠKOLE
ZA DIZAJN,
GRAFIKU
I ODRŽIVU
GRADNJU
SPLIT**

Upoznajte novu ravnateljicu

**Sela
Tecilazić**

Ove godine naša Škola slavi veliku obljetnicu – 30 godina od osnutka! Krajem školske godine svečano ćemo obilježiti obljetnicu uz postavljanje izložbi radova učenika, ali i radova profesora naše Škole. Naravno, o svemu ćemo vas detaljno izvjestiti u sljedećem broju našeg lista.

Logotip obljetnice oblikovao je Edi Murgić, nastavnik stručnih predmeta. ■

NAŠA POSLA

NAŠA POSLA

- 1 **POZICIJA RAVNATELJICE ILI POZICIJA NASTAVNICE?**
Pozicija ravnateljice (pa tek sam počela!).
- 2 **CRVENA ILI ZELENA?**
Crvena.
- 3 **RAZDOBLJE PRIJE ILI NAKON KORONE?**
Poslije korone jer smo naučili mnoge vještine u komunikaciji.
- 4 **NAJDRAŽI DAN U TJEDNU?**
Petak.
- 5 **NAJDRAŽI PRAZNIK?**
Božićni praznici.
- 6 **PSI ILI MAČKE?**
Za nijansu više mačke, premda imam psa.
- 7 **KOLIKO KAVE PIJETE DNEVNO?**
Puno!
- 8 **NAJDRAŽI FILM?**
Teško je odabrat, volim filmove sa psihološkim temama koji govore o rastu, mogućnosti izbora, pobjede...

- 9 **UMJETNIK ČIJEM SE RADU / RADOVIMA RADO VRAĆATE?**
Walter Gropius, osnivač Bauhausa. Vječna inspiracija svima i u svemu – arhitekturi, umjetnosti, školstvu, moralu, etici...
- 10 **IKEA ILI BAUHAUS?**
IKEA.
- 11 **NAJDRAŽE DOBA GODINE?**
Jesen.
- 12 **PO VAŠEM MIŠLJENJU NAJZABAVNIJI TIP DIZAJNA JE?**
Svaki predmet u kome dugotrajno uživamo pri korištenju, izgledu... npr. Philip Starck, cijedilo za limun!
- 13 **KAROLINA ILI TEKSTURA?**
Tekstura.
- 14 **NAJDRAŽA SERIJA?**
Kao i filmovi. Ima ih dosta.
- 15 **ŠTO MISLITE O GROŽĐICAMA?**
Nemam mišljenje.
- 16 **KAVA ILI ČAJ?**
Kava.
- 17 **LOVITE LI RIBU?**
Ne, ali rado jedem.

- 18 **JOSEF ILI ANNI ALBERS?**
Anni Albers, žene se moraju valorizirati.
- 19 **BURA ILI JUGO?**
Bura.
- 20 **TOČKE ILI CRTE?**
Oboje.
- 21 **NAJDRAŽA PJEŠMA?**
John Lennon, Imagine i Gabi Novak, Vino i gitare
- 22 **DUBOKI ILI VISOKI TISAK?**
Oboje.
- 23 **PROMJENE KOJE PRIMJEĆUJETE UNUTAR ŠKOLE NAKON PANDEMIJE?**
Koristimo više digitalnih platformi i dopunjavamo način informacija.
- 24 **PRIHVAĆATE LI „KREATIVNI RED“ ILI TEŽITE REDU PRI RADU?**
Kreativno sam neuredna, ali taj pojam treba definirati. Nisam „exel tablica“ tip, tako rade „ljudi strojevi“, poštujem marljivost.

- 25 **NAJDRAŽI GLUMAC/GLUMICA?**
Anthony Hopkins i Meryl Streep.
- 26 **PICASSO ILI GAUGUIN?**
Picasso.
- 27 **NAJDRAŽI GLAZBENI ŽANR?**
Rock.
- 28 **ESTETSKI NAJLOŠIJE RAZDOBLJE U POVJESTITI?**
Ne postoji – sve je povezano i jedno je razdoblje rađalo drugo.
- 29 **MOĆ NEVIDLJIVOSTI ILI LETENJA?**
Moć letenja – jedva čekam da mi izrastu krila!
- 30 **DIZAJN, GRAFIKA ILI ODRŽIVA GRADNJA?**
Sve! ■

- RAZGOVARAO**
Dražen Bošnjak, g4.m
- KARIKATURA**
Stipe Ikanović, g4.m

Erasmus akreditacija u području strukovnog obrazovanja

Erasmus akreditacija je potvrda da smo dobro osmisili plan za provedbu kvalitetnih mobilnosti u okviru razvojnog plana naše škole.

PRIPREMILE

Ana Topić, prof. i Marijela Gulin, prof. Erasmus koordinatorice

Velika vijest za našu Školu! Krajem siječnja 2023. razveselio nas je službeni mail Agencije za mobilnost i programe EU (AMPEU) koji je potvrdio ono što smo priželjkivali od studenog 2022., a to je potvrda da smo dobro osmisili plan za provedbu kvalitetnih mobilnosti u okviru razvojnog plana naše škole.

Erasmus akreditacija će u narednih pet godina olakšati pristup finančiranju iz ključne aktivnosti 1 (KA1)

te omogućiti našim nastavnicima i učenicima nastavak postojećih Erasmus partnerstva, ali i početak novih suradnji putem mobilnosti.

Dobrobiti odlaska na mobilnost za učenike su dodatno razvijanje interesa za struku jer odlaskom na stručnu praksu u škole ili tvrtke u inozemstvu učenici napreduju u vještinama strukovnog područja kroz spontanu i ugodnu suradnju s drugim učenicima i poslodavcima te tako mogu vidjeti kako će izgledati njihova profesionalna budućnost što je najbolja moguća priprema za izlazak na tržište rada u Hrvatskoj ili u inozemstvu. Navedeno iskustvo će ih potaknuti da ostvare zadane ishode pod budnim okom svojih mentorova, a i da razviju svoj puni potencijal sudjelujući u svim aktivnostima kako na mobilnosti tako i po povratku u školi. Napredak u vještinama dodatno će ih osposobiti i

potaknuti na sudjelovanje na strukovnim natjecanjima, prenošenje iskustva i vještina drugim učenicima ili volontiranje kao uključivanje u život lokalne zajednice.

Mobilnost nastavnika omogućuje razmjenu iskustava s kolegama u drugim državama što je izuzetno korisno s obzirom da se sadržaji struke u područjima umjetnosti, dizajna, grafike, weba i multimedije te održivog razvoja i gradnje redovito mijenjaju u skladu s tehnološkim napretkom, a uvijek postoji manjak službenih materijala za nastavnike strukovnih predmeta. Usporedba na međunarodnoj razini omogućuje usavršavanje nastavnih planova, metoda poučavanja i vrednovanja te služi i kao poticaj za cjeloživotno obrazovanje i napredovanje u zvanju. Na taj način povećava se i spremnost nastavnika za nove reforme strukovnog

obrazovanja i na nivou Europe uz osnaživanje multikulturalnosti i europskih vrijednosti.

Petogodišnji period pokriven akreditacijom započinje u idućoj školskoj godini kada su planirane četiri mobilnost sa po 8 učenika u pratnji 2 nastavnika, a i planiran je samostalan odlazak 4 nastavnika na edukaciju (job shadowing). Ključno je usvajanje ishoda strukovnih predmeta i razvoj digitalnih, zelenih, jezičnih i komunikacijskih vještina uz poštovanje osnovnih principa uključivosti, okolišne održivosti kao i aktivna suradnja unutar mreže Erasmus organizacija. Za izvješćivanje, praćenje i osiguranje kvalitete u vidu izvješća o poštovanju Erasmus standarda kvalitete i o napretku u ostvarivanju ciljeva u našoj školi zadužen je školski Erasmus+ tim koji će biti u redovitom kontaktu s Agencijom. ■

ERASMUS+ PROJEKT HOW TO LIVE HEALTHY IN DIGITAL TIMES FOR MEDIA VET LEARNERS?

Final year

WRITTEN BY

Andrea Melvan, g3.m

After two years of self-isolation and lockdowns, the long-awaited Erasmus project had finally taken off again at the end of April 2022. On 19th April we packed up our things and headed for Maribor, Slovenia. It was a one-of-a-kind experience and we would gladly do it again.

Our school has been a part of this project since 2019 but due to Covid we hadn't had the chance to meet our fellow partners. The project included many interactive and amusing activities such as filming, pub quiz-

zes, editing, sports and much more. The agenda of the program incorporated filming, editing as well as having fun with our new-found friends. The idea and main goal of the program was to show how to live healthy in digital times as a media VET learner. As first-timers to the Erasmus project, we were a bit nervous, but soon enough we were reassured that there was no reason for any anxiety. We were beyond excited to work in groups with new people.

When we weren't working, we were either getting a tour of the beautiful city and exploring it or hanging out with new friends. On the last day we even went to an Escape room. I can't say much for we must keep it a secret, but it was very entertaining. What made the biggest impression on us was learning from each other. We are all taught in a different way even though it's the same profession. Not only was the educational part interesting, but the cultural variety. Alongside our school, there

were students from Norway and Slovenia, the German students sadly couldn't make it because of their exams. The only downside to the whole experience is that it lasted for a short amount. ■

Models and media technicians – all in one

Shiny happy people

Erasmus+ KA2 in Croatia

WRITTEN BY

Nina Reljić, g3.m,
Andrea Melvan, g3.m
Luka Šiljić g3.m

On 31st May 2022 Erasmus students from Norway and Slovenia came to visit us. We met at the school library and welcomed them with open arms. One of our students held a presentation about Croatia particularly about Split and our Dalmatian heritage. They learned many things about our culture such as landmarks, food, our love for football but also a new sport to them called 'picigin'. The foreign students went on a short tour of our school and the workshops. After that the media

teachers/mentors gave us guidelines for our project assignment, split us into groups and we headed to Bačvice beach. This time around we were given a lot more freedom to be creative with our task at hand. Filming for two hours made us hungry so we went to grab a bite at Velo Misto Zenta. Upon finishing lunch we returned to the beach to continue filming, and that was the end of the first day activities. The following day, June 1st, we dived right back into work. Some were already done with filming at that point so they went for a swim. At the school, teacher Jasmina was waiting for us to do some stretching. Later on we had lunch at Kampus and went back to edit our footage. In the evening we went on a tour downtown where our school had the grand opening or our yearly school exhibition in Prokultura on Peristyle. Day 3 was much more relaxing, our day started off with beach activites such as picigin and volleyball. We

spent some quality time together planning new activities and take care of unfinished business. Alongside with a bit of opera, sailing, swimming and Lubeck – long days full of joy... a kind of magic. ■

went back to our school to finish off our short movies related to physical exercise that we would present later on. Having finished our videos we did some more stretching and we were off to the library to showcase our work. As a reward we had a pub quiz with teacher Marijela regarding our three nations, which involved some rewards. This was our last day together and this experience in Croatia brought us much closer than in Maribor and we are still in contact with some of our Erasmus friends. ■

Thank you:

Duška Boban for coordinating the first part of the project.

Juraj Zvonimir Knežović for taking over all media assignments in Duška's absence.

Marijela Gulin for overall support which has lead us towards writing the application for Erasmus accreditation in VET.

Or could it be that we are SAILING ON?

Erasmus+ KA2
**HOW TO LIVE
HEALTHY
IN DIGITAL TIMES**
FOR MEDIA VET LEARNERS

Promotivni plakat ilustrirala: Lea Livaja, g2.c

Erasmus+ Gjovik viseregionale skola DSSOM DGS

OBILJEŽAVANJE U NAŠOJ ŠKOLI

Erasmus days 2022

uz multimedijalnu
izložbu radova

PRIPREMILA

Ana Topić, prof.

Posebno nas je razveselilo kad smo vidjeli da su i učenici ostale tri škole s kojim dijelimo zgradu rado dolazili do plakata, gledali videa i sami radili vježbe.

U okviru obilježavanja 35. Erasmus days koji su ove godine održani 13., 14. i 15. listopada 2022., naša škola organizirala je događanja u atriju škole u vidu multimedijalne izložbe učeničkih radova smjera medijski tehničar – loga, postera i videa na temu zdravog života i poticanja fizičke aktivnosti, a koji su učenici naše škole izradili s kolegama iz Maribora, Kiela i Gjovika te na taj način predstavila svoj #ErasmusPlus projekt i iskustva. Posebno nas je razveselilo kad smo vidjeli da su i učenici ostale tri škole s kojim dijelimo zgradu rado dolazili do plakata, gledali videa i sami radili vježbe. To nam je bila još jedna dodatna potvrda da je vrijedio uložen trud i predan rad naših učenika u svim etapama projekta i da su materijali zaista praktični i iskoristivi u dnevnom funkcioniranju učenika. ■

**ŠKOLA AMBASADOR
EUROPSKOG PARLAMENTA**

**PROJEKT
BUDUĆNOST EUROPE**

Europska godina mladih

PRIPREMLE

Karmen Penga, g4.m i Marijela Gulin, prof.

www.gogssplit.org
www.facebook.com/graf.skolamabasadorEP

Cilj projekta jest mladima iz Hrvatske dati glas na nacionalnoj i europskoj razini i uključiti ih u proces donošenja odluka.

Zastupnik u Europskom parlamentu Fred Matić pozvao je predstavnike naše škole zajedno sa još 9 škola u Hrvatskoj na sudjelovanje u projektu „Budućnost Europe: Europska godina mladih“. Svih 10 pozvanih škola su škole ambasadori Europskog parlamenta koje predano rade na promicanju europskih vrijednosti i angažiranosti mladih u društву, ponajprije u svojoj lokalnoj zajednici.

Cilj projekta „Budućnost Europe: Europska godina mladih“ jest mladima iz Hrvatske dati glas na nacionalnoj i europskoj razini i uključiti ih u proces donošenja odluka, odnosno dati im priliku da kreiraju društvo u kakvom žele živjeti. Predstavnici svake škole su dobili zadatak obraditi 1 od 10 tema u suradnji sa svojim mentorima. Teme su obuhvaćale problematiku iz različitih sfera društva, od međugeneracijske solidarnosti, obrazovnih sustava do političkog djelovanja mladih. Učenice naše škole Ena Kljaković Šantić i Karmen Penga (g4.m) sudjelovale su kao predstavnice naše škole u projektu koji je dobio i međunarodnu razinu a obradile su temu „Nezaposlenost mladih i položaj na tržištu rada.“

Na završnoj konferenciji projekta u Novigradu mladi su predstavili prijedloge rješenja za probleme s kojima se

Možemo se pohvaliti da je naša Škola ove školske godine dobila četiri projekta na natječaju Centra izvrsnosti Splitsko-dalmatinske županije: **Cimaj, Dalmatinski suvenir, Rast i Čuvare baštine.**

PRIPREMIO
Dražen Bošnjak, g4.m

PROJEKTI CENTRA IZVRSNOSTI ŽUPANIJE

Čuvare baštine iz grafičke

Program Čuvare baštine namijenjen je potencijalno darovitim učenicima u umjetničkom ili humanističkom području, ali i svim učenicima koji su voljni uz dodatni uloženi trud stići nova znanja ili izbrisuti postojeće vještine. Cilj programa je osvijestiti učenike o važnosti očuvanja prirodne i kulturne zavičajne baštine kroz projektni ili istraživački rad koji potiče suradničko učenje.

Stručno povjerenstvo svake godine određuje temu natječaja. Prijašnje teme natječaja su bile „Skrivena blaga mista mog“ i odnosila se na nepokretnu nematerijalnu baštinu te „Naše užance“ i odnosila se na nematerijalnu kulturnu baštinu. Ovogodišnja tema natječaja je „Mldre glave, mlade ruke“ u kojoj je cilj prenošenje znanja i vještina starijih generacija na djecu i mlade.

Projekt Pletivo: jučer, danas, sutra koji je naša škola osmisnila, za ideju ima obnavljanje i osvremenjivanje vještine pletenja kroz različite materijale koje naši umjetnici koriste u svakodnevnom radu u nastavi.

Čuvare baštine naše škole učenici su trećeg razreda umjetničkog i grafičkog zanimanja, smjerova: dizajner keramike, dizajner metala, aranžersko scenografski dizajner, grafički urednik dizajner i grafički tehničar pripreme. Mentorica učenika je nastavnica Teodora Grgić-Jeličić, a koordinatorica projekta je Darija Čerdic Vukušić, ujedno i koordinatorica našeg programa Cimaj.

Oslikanje čipke

S ciljem upoznavanja s kulturnom baštinom našeg kraja, čuvare baštine iz „grafičke“ posjetili su Etnografski muzej u Splitu koji je osnovan 1910., dakle godinu dana je stariji od Hajduka. Muzejska pedagoginja i edukatorica Vedrana Premuž Đipalo, učenice je provela kroz postav muzeja te su uz detaljno pojašnjenje vidjeli različite narodne nošnje iz Dalmacije

i Zagorja, zbirke oružja, umjetničkih predmeta, nakita, škrinja, skulptura, slike i grafika. Narodne nošnje u postavu muzeja bile su svečane, a isticala se crvena boja koja koja je štitila od uroka. Nakit je bio sastavni dio nošnje. Ukrasni dodatak muškom svećenom odjelu je bilo oružje dok se ženska nošnja razlikovala ovisno o „statusu“, je li djevojka bila spremna za udaju, zaručena ili udana.

Proučavajući postav muzeja, upoznali su nematerijalnu kulturnu baštinu te su istražili što je sve RH uspjela „zaštititi“.

Jedno od takvih dobara je i čipkarstvo koje se u Hrvatskoj održava u Lepoglavi, Pagu i Hvaru.

Osim po siru i soli, Pag je poznat i po čipki na iglu koja se kao ukrasni element stavlja na folklorni tekstil, dok je Hvar poznat po čipki od agave koja se izrađuje u benediktinskom samostanu.

Kroz unaprijed dogovorene radionice, učenici su oslikavali čipku primjenom grataž tehnike.

Druga radionica bila je izrada nakita tzv. špjode tj. ukrasne igle za kosu. Treća radionica bila je tkanje. Koristeći mali tkalački stan, učenici su naučili osnove tkanja.

Tradicija izrade drvenih igračaka, ko-

Učenici su koristili mali tkalački stan

Projekt Pletivo: jučer, danas, sutra koji je naša škola osmisliла, za ideju ima obnavljanje i osvremenjivanje vještine pletenja

ja je također uvrštena na Reprezentativni popis nematerijalne baštine, nije svojstvena samo Hrvatskom zagorju. Drvene igračke izrađivale su se i u zaleđu Dalmacije, točnije u Dalmatinskoj zagori, u mjestu Zelovu, nedaleko od grada Sinja. U muzeju su postavljene igračke majstora Jakova Delaša iz Zelova, ali nažalost vještina izrade drvenih igračaka u Dalmaciji nestala je s prestankom rada obitelji Delaš.

Posjet Etnološkom muzeju završen je penjanjem na jedan od simbola grada Splita, Vestibula, čijem se vruhu pristupa kroz prostore Etnološkog muzeja. Taj lokalitet, slavan u cijelom svijetu kao primjer jednog od najbolje očuvanih rimskih graditeljskih pohvata, poslužio je za zajedničku fotografiju – uspomenu na ovaj zanimljivi posjet. ■

Učenici su oslikavali čipku primjenom grataž tehnike

Vruhu Vestibula se pristupa kroz prostore Etnološkog muzeja

Cimaj goass

PRIPREMILA
Andrea Melvan, g3.m

Ekipa projekta
Mladi i mediji

Sredinom listopada okupilo se trinaest učenika u Školi za dizajn, grafiku i održivu gradnju željnih rada i izražavanja svojih izuzetnih talenata. Naravno, svatko od njih pokazuje to u svojem stilu, bilo kreativnim izražavanjem u montaži ili domišljatim pisanjem tekstova, pridonose projektu na svakakve načine. Iz drugog razreda tu je **Dora Milošević**, literarno nadarena cura koja uživa u pisanju scenarija, izvješća i reportaža. Uz nju su **Lucija Elez** i **Paula Perčin** koje surađuju na izradi vizualnog identiteta. **Matija Barić** i **Nina Reljić** ambiciozne su montažerke trećeg razreda, voljne naučiti što više novih vještina. S njima je i **Andrea Melvan**, angažirana reporterka i novinarka. Ambiciozni **Ariana Jurko**, **Josip Moškate** i **Luka Šiljić** imaju oko za kadrove, stoga su uvijek s kamerom u ruci. Imaju mnoštvo dobrih slika i snimaka, ali znaju da imaju puno mjesta za napredovanje i stjecanje iskustva u čemu ih bodre četvrtaši **Dražen Bošnjak**, **Marin Jurić** i **Marko Vukušić** koji su već iskusni snimatelji i režiseri te su željni pomagati u radu. **Jelena Juginović**, dežurna influencerica, pokriva društvene mreže i zadužena je za njihovu koordinaciju. Za pomoć uvijek imaju mentore prof. **Juraja Knezovića** za snimanje, prof. **Dariju Ćerdić-Vukušić** kao koordinatoricu projekta, prof. **Marijanu Varvodić** lektoricu i prof. **Tomu Matičevića**. Radom na projektu Mladi i mediji učenici će razviti svijest o važnosti istinitih informacija te steći znanja kako kritički promišljati o netočnim i neprovjerjenim vijestima te njihovom negativnom utjecaju na pojedinca i društvo. Prenošenjem afirmativnih sadržaja iz škole, grada i županije učenici će stvarati pozitivno ozračje u okolini, a zahvaljujući digitalnim platformama, taj utjecaj može biti i puno veći. Ono što nas je privuklo ovom projektu jest

činjenica da ovo nije samo još jedan školski projekt već svojevrsna praksa u kojoj je svaki naš rad autorski. Također, poznanstva koja stječemo mogu nam biti od koristi prilikom zapošljavanja u struci. Projekt nas je opremljio iskustvom volontiranja u ekološkim i humanitarnim akcijama. Prva reportažu smo izradili tako što smo snimili dva događaja, Boranku i 72 sata bez kompromisa te smo se u slobodnim trenutcima nalazili kako bi završili montažu. Kroz projekt Mladi i mediji pratiti ćemo različita događanja u našoj školi. Naime, ove godine naša škola obilježava trideset godina postojanja što će biti popraćeno brojnim manifestacijama. Pratiti ćemo razvoj triju projekata koje naša škola osvojila na natječajima Centra izvrsnosti: Dalmatinski suvenir, Čuvari baštine i Rast. Kako bi se što bolje sposobili za kvalitetno obavljanje zadataka, obišli su splitski studio HRT-a. Put do obilaska nije bio toliko jednostavan, naime koordinatorica je moralu napisati molbu HRT-u u Zagrebu. Pošto je HRT molbu odobrio, vrata splitskog studija su se otvorila. Posjet je bio izvrstan, direktor im je pokazao sve zakutke u kojima nastaje medijska čarolija te objasnio sistem rada splitskog studija. Imali su prilike vidjeti kako se u reportaži kombiniraju svi elementi montaže slike, zvuka i videa. Ugostili su ih i na radio Splitu. Mario Ilinčić, učenicima je objasnio važnost njegovanja međuljudskih odnosa i otvorene komunikacije kako bi zajedničko radno okruženje bilo produktivno i ugodno za rad. Napomenuo je važnost ulaganja u znanje kroz cjeloživotno obrazovanje. Bilo je zanimljivo boraviti u zvučno izoliranoj sobi gdje su velikani naše glazbene scene snimali svoje muzičke hitove. Dragi čitatelji, do slijedećeg javljanja pozdravlja vas reporterka Andrea Melvan.

ENTER KONFERENCIJA

Razmjena znanja

PRIPREMILA

Darija Ćerdić Vukušić, prof.
koordinatorica projekta Mladi i mediji

Čak 124 predavanja i radionice na ovogodišnjoj konferenciji

Koordinatorica projekta s učenicima i ravnateljicom škole

Učenici naše škole u sklopu projekta Mladi i mediji pratili su ovogodišnju Enter konferenciju. Konferencija se održavala 2. i 3. prosinca u Spaladium Areni gdje su na 3 pozornice domaći i strani stručnjaci, entuzijasti i inovatori – njih čak 124, kroz 124 predavanja i radionice podijelili svoja iskustva i postignuća sa sudionicima konferencije. Konferencija ima za cilj razmjenu znanja, vještina i primjera dobre prakse u području odgoja i obrazovanja, ali i povezanih industrija kako bismo svima zajedno pridonijeli unaprijeđenju odgojno obrazovnog sustava u RH. Enter konferenciju organizirala je CI SDŽ, a projektni partneri su Splitsko-dalmatinska županija, Agencija za odgoj i obrazovanje, Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja, Regionalni centri kompetencije Turističko-ugostiteljske i Obračno-tehničke škole Split, Algebra i Fortitudo development.

INFOBIP SHIFT KONFERENCIJA

Među najboljim govornicima iz developerskog svijeta

PRIPREMILA
Nikolina Smilović, prof.

Ni ove godine nismo propustili dvodnevnu najveću developersku konferenciju u Europi. Infobip Shift je okupio preko tri tisuće ljudi u zadarskoj Višnjik areni 19. i 20. rujna 2022.

O ozbiljnosti organizacije i utjecaju same konferencije na IT, osim visoke cijene ulaznice (300€), svjedoče i važna imena predavača. Program Infobip Shift konferencije održava se istovremeno na pet pozornica na kojima nastupaju najbolji govornici iz developerskog svijeta iz kompanija poput Microsofta, Googlea, Adobea i mnogih drugih. Infobip s 15 godina iskustva u IT in-

dustriji, globalno zapošljava više od 3200 ljudi te posluje na šest kontinenta kroz više od 70 ureda. Infobip je u svijetu prepoznat kao dobitnik brojnih nagrada za kvalitetu usluga koje provodi. Isto tako, surađuje s najvećim svjetskim chat aplikacijama poput WhatsAppa, Vibera te s globalno poznatim brendovima poput Ubera, Burger Kinga i mnogim drugima.

UREĐENJE DJEĆJEG ODJELA KNJIŽNICE

Straaaašni plakati za najmlađe

PRIPREMILA Nicol Lovrić, g4.b

Kao i svake godine aktivno sudjelujemo u uređenju panoa dječjeg odjela u Gradskoj knjižnici Marko Marulić. Ove godine bili smo zaigrani i na vrijeme napravili na desetke plakata. Netko će reći „Halloween“ nije naš blagdan, ali mi se svake godine po uzoru na američke filmove prisjetimo tog datuma, a jednako tako se i maskiramo i proveselimo sa prijateljima u stilu američkih horor filmova. To nas je potaklo da se potrudimo napraviti izloške. Bili smo upoznati sa činjenicom da će biti izloženi na dječjem odjelu pa smo i plakate prilagodili tom uzrastu. Načinili smo niz plakata za one najmanje, ali i za nešto starije, malo „strašnije“ koje će ih razveseliti. Bilo je tu puno bundeva, puno strašnih zubi, kostura... Pogledajte što smo im sve pripremili! ■

PROJEKT ODRŽIVA UČENIČKA PODUZEĆA

Učenička zadružna predstavila Školu

PRIPREMILA Marina Žižić, g1.p

Učenici Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split su u subotu 11. lipnja 2022. na Prvoj vidilici, u kiosku Društva Marjan, predstavili našu Školu budućim učenicima i sugrađanima zainteresiranim za djelatnost naše Škole, ali i turistima zainteresiranim za rukotvorine naših učenika umjetničkog smjera.

Učenici i mentorica u kiosku Društva Marjan

Kroz cijelo prijepodne učenici su znatiželjne posjetioce upoznavali sa zanimanjima koje naša škola ospozobjava, terminima otvorenih dana škole kada zainteresirane učenike i roditelje kroz školu provode učenici i nastavnici uz predstavljanje programa pojedinog smjera te termine prijemnih ispita koji su potrebni za upis u prvi razred. Turiste su najviše zanimali radovi u metalu koji se u sklopu nastavnog programa rade u našoj Školi, ali i ostali proizvodi učeničke zadruge GOGSS. Kiosk na prvoj vidilici naša Škola dobila je na korištenje naredne dvije godine za potrebe promoviranja rada Škole i prodaje proizvoda školske zadruge GOGSS.

U sklopu projekta Održiva učenička poduzeća u hrvatskim srednjim školama, zelena poduzeća promiču održivo poduzetničko razmišljanje i djelovanje mladih ljudi u Hrvatskoj. Učenici naše Škole su u volonterskoj akciji uredili spomenuti kiosk. ■

ZLATNA VEČER MATEMATIKE

Isprepletenost matematike i umjetnosti

PRIPREMILA Karmen Penga, g4.m

LIKOVNA RADIONICA U SKLOPU PROJEKTA PALAČA ŽIVOTA – GRAD MIJENA

Kako oplemeniti gradsku jezgru?

PIŠE Anita Smolčić, prof.

FOTOGRAFIJA Katarina Grubešić g2.m

U srijedu, 19. listopada 2022. godine, učenice druge razreda naše Škole, koje pohađaju smjer dizajn unutrašnje arhitekture pod vodstvom profesorice Anite Smolčić, sudjelovale su u likovnoj radionici u sklopu izrade Plana upravljanja starom gradskom jezgrom Grada Splita s akcijskim planom upravljanja posjetiteljima. Plan upravljanja izrađuje se u okviru EU projekta „Palača života – grad mijena“ (Palace of Life, City of Changes) koji je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj. Svrha Plana upravljanja je stvaranje preduvjeta za učinkovito upravljanje (svjetskom) kulturnom baštinom, a cilj je povezivanje svih vrijednosti stare gradske jezgre i načina valorizacije kako bi kulturna baština postala osnova za razvoj područja stare gradske jezgre.

Prije samog početka likovne radionice, učenice su prošetale po staroj gradskoj jezgri i promišljale koje bi namjene dale prostorima koje je potrebno unaprijediti, više koristiti i prilagoditi njihovim potrebama. Pri tome su, po uzoru na međunarodni umjetnički projekt „I Wish This Was“, lijepile naljepnice na kojima su napisale svoje ideje i prijedloge. Nakon toga su na radionici izradile radove na temu potencijalnih namjena određenih prostora u jezgri, koji su bili izloženi u prolazu Etnografskog muzeja. ■

NACIONALNA KAMPAJNA

Poslušaj GLAS PRIRODE

PRIPREMIO Roko Romac, 2.or

Učenici naše škole, smjer tehničar održivog razvoja, sudjelovali su na javnom događaju 8. lipnja 2022. koje je organiziralo Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja. Spomenuto događanje ujedno je i početak nacionalne kampanje „Poslušaj glas prirode“ koja se provodi u sklopu projekta „Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000“. Cilj projekta je razviti učinkovit okvir za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000 kroz izradu planova upravljanja područjima ekološke mreže, jačanje kapaciteta sudionika za upravljanje ekološkom mrežom kroz njihovu edukaciju i intenziviranje komunikacije o važnosti očuvanja vrsta i staništa koji su ciljevi očuvanja ekološke mreže. S obzirom na povod, naglasak događanja stavljen je i na Jadransko more i njegovu zaštitu. U usporedbi sa Sredozemljem, Jadransko se more može smatrati malenim ekosustavom, ali je po svojoj

Pokazali smo zavidno znanje, a i odlično se zabavili

bioraznolikosti jedan od najbogatijih ekosustava Hrvatske u kojem živi ili se razmnožava desetak tisuća morskih vrsta i podvrsta. Jadransko more karakterizira i velika raznolikost obalnih i morskih staništa, od kojih su neka karakteristična samo za Hrvatsku. Posljednjih dvadesetak godina povećavaju se negativni utjecaji na morski ekosustav koji se očituju kroz pretjerani izlov, ubrzano stareњe i degradaciju obalnih i morskih staništa, klimatske promjene, iznimne količine otpada u moru (posebice plastike) te sve učestaliju prisutnost stranih vrsta od kojih su neke i invazivne. Navedene promjene sve više pogadaju i sektor morskog ribarstva koji izravno ovisi o očuvanju prirodnih resursa. Uloga zaštićenih područja na moru nadilazi samo

očuvanje prirode jer ona donose i gospodarsku korist društvu te su temelj plavog gospodarstva. Nositelj projekta Razvoj okvira za upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000 je Uprava za zaštitu prirode Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja, a partner na projektu je Zavod za zaštitu okoliša i prirode. Suradnici na projektu su javne ustanove nacionalnih parkova i parkova prirode, javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na razini županija te javne ustanove za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima na razini gradova/općina. Sudjelovanjem u prigodnim nagradnim kvizovima, učenici naše škole pokazali su zavidno znanje o bioraznolikosti Hrvatske te su osvojili vrijedne nagrade i dobro se zabavili. ■

OKRUGLI STOL

Kružno gospodarstvo

PRIPREMILA Darija Ćerdić Vukušić, prof.

Zupanijska komora Split organizirala je okrugli stol pod nazivom „Implementacija kružnog gospodarstva u Splitsko-dalmatinskoj županiji“. Skup se održao 27. listopada, a prisustvovali su i učenici naše škole. Na otvaranju skupa, predsjednik Županijske komore Split Joze Tomaš, posebno je pohvalio prisustvo naših učenika i zaželio da posjeti učenika ovom i sličnim događanjima postanu uobičajena praksa školskih ustanova. ■

U Županiji žele da učenici češće prisustvuju okruglim stolovima

POSJET UDRUZI SUNCE

Zeleni telefon za prijavu okolišnih problema

PIŠE Petar Karabatić

Udruga za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce jedna je od vodećih hrvatskih organizacija civilnog društva koja zagovara, educira i informira o okolišno – odgovornim rješenjima utemeljenima na stručnom i istraživačkom radu. Potiče i osvještava zajednice i pojedince na sudjelovanje u zaštiti prirode i okoliša, lokalno i nacionalno. Učenici naše škole, u pratnji profesorice Darije Ćerdić Vukušić, otišli su u posjet udruzi Sunce, kako bi se informirali o njihovom Odjelu okolišnog prava i „Zelenom telefonu“. Zeleni telefon, osnovan

1992. godine, besplatan je servis za građane koji žele prijaviti okolišni problem na jedinstven telefonski broj (072/123-456) za cijelu Hrvatsku. Kategorije okolišnih problema su zrak, voda, šume, zelenilo, otpad, buka, tlo, životinje, rudarenje, promet, bespravna gradnja, zračenje i ostalo. Godišnje se zaprimi 250–300 predmeta, a od ukupnog broja zaprimljenih predmeta, uspješno riješenih je oko 80%. Mogućnost volontiranja i održivanja stručne prakse u Udrizi Sunce učenicima je pobudilo dodatni interes za ovu ekološku udrugu. ■

**STRUČNA
RADIONICA**

Dani novih energija

PIŠE Ema Nikolić, 4.or

Naša je Škola, u suradnji s njemačko – hrvatskom tvrtkom BELMET 97, 24. studenog 2022. organizirala stručnu radionicu pod nazivom „Dani novih energija“. Radionica je održana pod vodstvom stručnog edukatora Perice Rimca i prof. Ines Topić Vuko. Prisustvovali su učenici 3. or 4.or razreda, zanimanja-tehničar održivog razvoja i gradnje, u sklopu nastave iz predmeta Obnovljivi izvori energije i nove tehnologije. Radionica je popraćena vrlo zanimljivim sadržajima o fotonaponu, vjetru, gorivim ćelijama (zelenom vodiku), termalnoj energiji, elektromobilnosti i pametnim mrežama, na didaktičkoj i edukacijskoj opremi tvrtki Lexsolar i Heliocentris. Učenici su sa zadovoljstvom istraživali te obogatili svoje znanje o novim energijama. Iščekujemo još takvih radionica koje su planirane iduće godine u svibnju za vrijeme otvorenih dana škole. ■

MEĐUNARODNA KONFERENCIJA

Beyond plastic Hrvatska

PRIPREMIO Ivano Donadini, 4.or

Međunarodna interdisciplinarna konferencija Beyond plastic Hrvatska održana je u Splitu, 15. i 16. rujna, u organizaciji Udruge za prirodu, okoliš i održivi razvoj Sunce. Konferencije se organizirala u sklopu projekta For Plastic-Free Croatian Island. Teme konferencije bile su: Društvo, pojedinac i otpad, Morski otpad, Javne politike i gospodarenje otpadom, Kružna ekonomija i tehnologije obrade otpada te Poslovni sektor i gospodarenje otpadom. Učenici četvrtog razreda smjera tehničar održivog razvoja, ekološki modul, prisustvovali su ovoj konferenciji, uz pratnju profesorice Darije Ćerdić Vukušić. Na konferenciji su imali priliku naučiti o upotrebi jednokratne plastike i razini zagadenja koju ona uzrokuje, načinima smanjenja upotrebe jednokratne plastike i onečišćenja plastikom u Sredozemnom moru, poticanju primjene principa smanji, ponovo koristi, recikliraj u gospodarenju otpadom, izgradnji partnerstava i jačanju kapaciteta sudionika za provedbu održivog gospodarenja otpadom te implementaciji preporuka i mjera za oblikovanje i unaprjeđenje zakonodavnih okvira u održivom gospodarenju otpadom. ■

HUMANITARNI DOGAĐAJ

Proslavimo život

modna revija
u atriju Škole

PRIPREMILA Lucija Elez, g2.m

Naši nastavnici pomogli su u organiziranju izložbe

Humanitarna modna revija "Proslavimo život" održala se u nedjelju, 18. prosinca 2022. u atriju naše Škole. Modnu reviju osmislio je splitski novinar i modni dizajner Šime Kovačević, bivši učenik naše Škole, koja je i sudjelovala u samoj organizaciji. U atriju škole održavala se i izložba unikatnog namještaja koji su izradili učenici naše Škole tako da su se taj dan spojila različita dizajnerska promišljanja. Revija je bila posvećena kreatorovoj prerano preminuloj sestri Valentini koja je izgubila bitku sa životom zbog posljedica karcinoma dojke, ali i da nas podsjeti da živimo punim plućima jer je život prekratak. Pripreme za reviju počele su u 16 sati te su se svih modeli smjestili u knjižnicu škole na uređivanje. Među prisutnima mogle se prepoznati brojne slavne osobe: Šimin prijatelji novinari i voditelji, pjevačica Zorica Bučić, glumice Ivana Župa i Marina Fernandez te profesionalni modeli Jelena Kapa, Dora Vukušić, Marita Šegvić, Luce Barišić itd. Sva mjesta brzo su se popunila te je revija započela u 20 sati. Prvi modeli bili su profesionalni plesači te su na jedinstven način otvorili reviju, a iza njih je više od 30 modela nosilo Šimine kreacije. Iz naše škole reviju su, osim mene, nosile učenice Marina Žižić i Lucija Primorac te nastavnica Antonela Zagorac. Modna revija završila je u kasnim večernjim satima Šiminim emotivnim govorom i pjesmom koju je pjevala Emma Uvalić, a pridružila joj se i publika. Ova revija bila je izrazito važan događaj za mnoge, rijetko je vidjeti unošenje takve emocije i strasti u projekte kao što je napravio Šime uz pomoć svojih prijatelja. Za mene, ovo je bila jedna od jedinstvenih životnih prilika koje se jednostavno ne mogu odbiti, zapravo mnogo ljudi ni ne dobije priliku nešto ovako iskusiti pa sam vrlo ponosna što sam mogla biti dio ovog divnog projekta. Sve od modnih kreacija do ekipa bilo je savršeno, sama atmosfera hodanja pred brojnim nepoznatim ljudima činila se u početku strašna no mogu reći da je na kraju zadovoljstvo i ponos preplavilo moje srce. Taj dan će svima ostati u lijepom sjećanju. ■

Revija je otvorena nastupom plesača

**Modni dizajner Šime
Kovačević, bivši učenik
naše Škole, reviju je
posvetio svojoj prerano
preminuloj sestri**

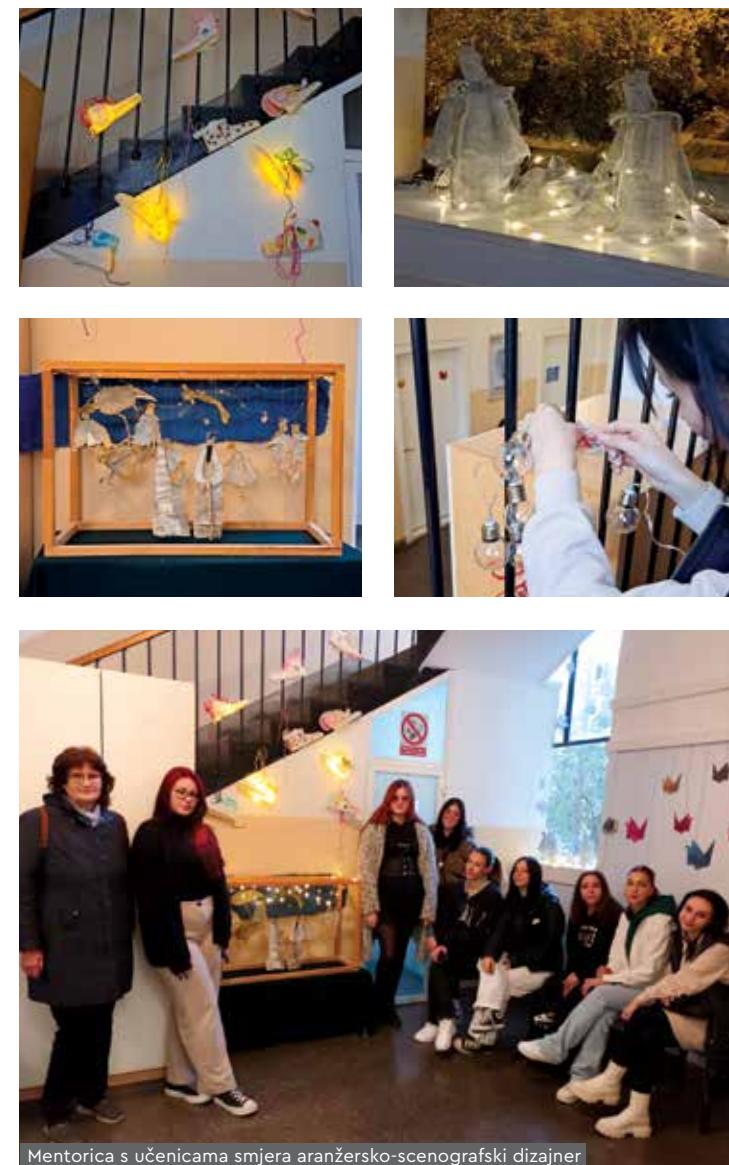
Nastavnica Antonela Zagorac u ulozi manekenke

ANTISTRES RADIONICA

U novoj godini u novim cipelama

PRIPREMILA Tanja Ukas, prof.

U Savjetovalištu za djecu i mlade Službe za mentalno zdravlje NZJZ SDŽ, održana je antistres radionica: "U novoj godini u novim cipelama". Prostore Savjetovališta su uljepšale učenice Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju Split, 3. razreda, smjera aranžersko-scenografski dizajner, uz pomoć mentorice prof. Tanje Ukas i koordinatorice aktivnosti pri Službi prof. Mirele Grbić. ■

Mentorica s učenicama smjera aranžersko-scenografski dizajner

DUBROVNIK EXPO 22 Promocija obrazovanja na visokom nivou

PRIPREMIO

Dino Vrtlar, g4.p

Početkom studenog 2022. godine, 37 maturanata u pratnji stručne službe naše škole: psihologinje Nataše Burilović, pedagoginje Anamarije Ugrin, voditeljice prof. Antonele Zagorac i prof. Fabjane Jakovčić Čović oputovalo je u Dubrovnik na centralni događaj u regiji koji promovira obrazovanje pod nazivom Dubrovnik EXPO 22. Ova smotra povezuje visokoobrazovne institucije, gospodarstvenike, mlade i ostale ključne dionike s ciljem ostvarivanja međusektorske suradnje u području obrazovanja i uspostavljanja novih poslovnih odnosa i projekata. Centar za karijere

sa štandovima gdje su se predstavile visokoobrazovne institucije i gospodarstvenici, organizirane su i panel rasprave s aktualnim i zanimljivim pitanjima na kojima su sudjelovali i naši maturanti, bilo je i brojnih zabavnih sadržaja, zanimljiv je bio i EU kutak gdje su maturanti mogli saznati kako do studija u inozemstvu. Posebno nas se dojmila Gastro zona na kojoj su promovirani regionalni dani domaće spize, Aspira College show cooking kao i Pipi koktel na bazi poznatog pića Dalmacijavina. Navečer smo uživali u audio - vizualnoj predstavi u staroj gradskoj jezgri gdje se održao Festival svjetla pod nazivom Lumiart 2022. Obišli smo i gradske zidine i tvrđavu Lovrijenac te Pomorski i Etnografski muzej, a ulaz u sve znamenitosti i muzeje bio je besplatan s našom EXPO - narukvicom. Sretni, zadovoljni i obogaćeni još jednim novim iskustvom, ne samo prisustvovanjem smotri nego i druženjem s maturantima iz cijele države, vratili smo se u Split. ■

INTERLIBER Crtica naše Andže B.

PRIPREMILA

Andjela Bilić 2.a

Toga smo se dana ustali rano, ushićeni i poletni. Spremni za najveći sajam knjiga u državi, Interliber. Polazak je bio već u pet sati ujutro, a autobus nas je čekao kraj škole. Putem do Zagreba imali smo stanku za protegnuti noge, nešto pojesti, popiti kavicu... Vodič nam je još u autobusu dao informacije o vremenu dolaska i odlaska s Interlibera, o obilasku Zagreba i konačnom okupljanju za povratak u Split. Sam sajam nas je oduševio raznolikošću ponude i velikim brojem

posjetitelja. Nakon što smo uspjeli izabrati pokoji zanimljiv naslov, po povoljnim cijenama, ogromna nas je gužva ipak potjerala van sajma, na tople napitke i slasne zalogajčice. Vlažni zagrebački zrak nije nam u potpunosti prijao, ali smo s radošću uživali u druženju i vremenu provedenom zajedno. Autobus nam je za obilazak grada kasnio pa smo jedni drugima kratili vrijeme razgovarajući o knjigama koje smo kupili. Na putu prema Zagrebu vodič nam je pričao o znamenitostima samoga grada i prepričavao nam je legende o mjestima koja ćemo posjetiti. Razveselio nas je činjenicom da ćemo imati slobodno vrijeme za obilazak grada i kupovinu. Iz autobraša smo izšli nadomak Trga bana Josipa Jelačića i tu nas je vodič odmah animirao pričom o bogatoj baštini. Uspinjačom smo

došli do Markova trga, putem smo se slikavali i potom krenuli do Gričkog topa. Uživali smo u prelijepom pogledu na cijeli grad, a slobodno smo vrijeme iskoristili za ručak, šetnju i kupovinu. Na dogovorenom mjestu za povratak našli smo se u 18 sati. Veseli i puni dojmova došli smo kući s jednom željom, do nekog novog susreta s Interliberom... ■

Druženje nas je ugrijalo

prodajnog assortimenta gipsanih ploča, profila i električarski gips. Osim na hrvatsko tržište, proizvodi tvornice Knauf u Kninu izvoze se na tržišta zemalja EU i jugoistočne Europe. U tvorničkom kompleksu u Kninu, 30. siječnja 2023. organiziran je jednodnevni stručni seminar za profesore naše škole. Seminar se sastojao od teorijskog i praktičnog dijela. U teorijskom dijelu su detaljnim opisima prezentirani materijali svih elemenata, osnovni i posebni sustavi suhe gradnje, obrade spojeva i površina. Nakon teorijskog dijela uslijedio je praktični prikaz postupaka u montaži. Jedan od zanimljivijih dijelova ovog stručnog seminara bio je posjet pogonu, kojeg je zabranjeno fotografirati. Obišli smo cijeli pogon, upoznali se sa svim fazama izrade.

STRUČNI SEMINAR

Suha gradnja

Posjet tvrtki Knauf, lideru na svjetskom tržištu suhe gradnje

PRIPREMIO

Marko Dragun, prof.

Suha gradnja je termin koji se koristi za posebnu metodu gradnje interijera, odnosno za unutarnje uređenje prostora, čiji je temelj korištenje industrijski predgotovljenih sustava gradnje. Suha montažna gradnja pruža niz prednosti. Izvođenje je brzo, fleksibilno i ekonomično. Mala debljina i težina suhomontažnih elemenata omogućava jednostavnu izradu i montažu. Metodom suhe gradnje izvode se pregradni zidovi, zidne obloge, stropovi, podovi, dekorativni elementi. Suhomontažni sustavi imaju dva osnovna elementa, to su nosiva konstrukcija i obloga. Kao osnovni materijal obloge koristi se gips, koji je jedan od najstarijih građevinskih materijala. Lider na svjetskom tržištu suhe gradnje je tvrtka Knauf. Knauf je multinacionalna kompanija s obiteljskom tradi-

cijom poslovanja. Braća Alfons i Karl Knauf su 1932. godine osnovali tvrtku koja danas ima proizvodne pogone i prodajne organizacije na pet kontinenata, te uspješno posluje u više od 60 zemalja i 150 gradova diljem svijeta. U Kosovu kod Knina, 2004. godine otvorena je Knauf tvornica, ujedno i prva tvornica gips-kartonskih ploča u Hrvatskoj. Prostor zauzima čak 77 000 četvornih metara te je smješten na samom nalazištu gipsane rуде. Lokalno se proizvodi veliki dio

Gips-kartonske ploče se proizvode na dugim proizvodnim trakama. Pečeni i usitnjeni gips (eksplotiran samo 600 metara zračne udaljenosti od tvornice) miješa se sa vodom i aditivima i izljeva na traku gdje se spaja sa gornjim i donjim kartonom. Nakon toga slijedi označavanje ploča, rezanje, sušenje i slaganje na paletu. Proizvodni proces jedne ploče vremenski traje od 30–45 minuta, a tvornica radi 24 sata dnevno tijekom cijele godine. ■

DIZAJN U PROSTORU

Oblikovanje sustava signalizacije

PRIPREMIO Edi Murgić, nast. str. pr.

Jedan od projekata u sklopu obilježavanja trideset godina od osnutka Škole jest i novi sustav signalizacije koji će olakšati snalaženje svim novim učenicima, njihovim roditeljima i svim dobronamjerim gostima. Sustav su izradili učenici grafički urednik – dizajner pod mentorstvom Edija Murgića, nastavnika strukovnih predmeta. ■

1 učionica

2 učionica

3 učionica

1 učionice 9, 10
psihologinja
pedagoginja
mala zbornica
voditelji smjene

2 učionice 4, 5, 6, 7, 8

3 učionice 1, 2, 3
ispitni koordinator
spremacice

Simulacija označavanja školskih prostorija po katovima

Izdvojeni školski objekti

Računalne učionice
GRAFIKA I MULTIMEDIJA
G1 G2 G3
Z1 Z2 Z3 Z4

Školska tiskara

Radionice
GRADITELJSTVO I ODRŽIVI RAZVOJ

Galerija Kreativita

Ti si ovdje

Simulacija označavanja školskih radionica i pripadajućih prostora

Vještine TEMA BROJA

KAKO IH STEĆI I RAZVIJATI?

PRIPREMILA Lara Kušeta, g4.m

ILUSTRACIJA kombinacija radova učenica:
Barbara Ugrina, g3.b; Klara Agić, g4.b, Ivana Vitezica, g3.b

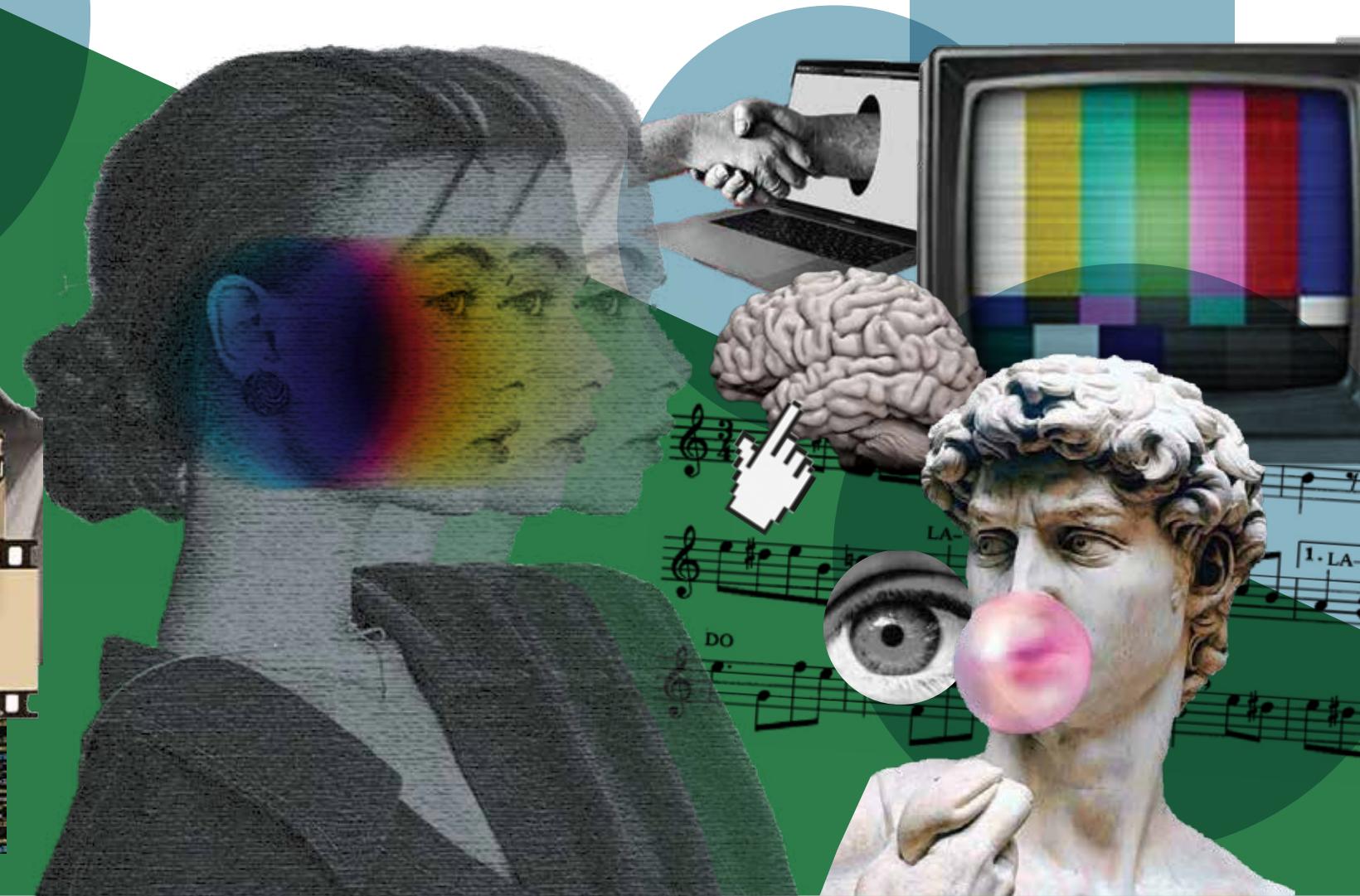
Vještina se uči! Istina, potrebna je sposobnost koja se smatra preduvjetom za njeno ostvarenje, no za savladati je, izraziti se njome, potrebno je puno više. Uz već naučeno, potrebno je uložiti sate vježbe, spojiti iskustvo, zrelost i kompetencije te sve obilno začiniti voljom i motivacijom. Stjecanje vještine nije lagan posao! Pojedine su hobи, sport, neke su naša zanimanja, ali sve nam pomažu izgraditi karakter, vesele dušu, s njima pronalazimo mjesto u društvu, preko njih izražavamo se vlastitom osobnošću! ■

Tvrde vještine

(eng. *hard skills*) su tehničko znanje ili obuka koju stječeš kroz bilo koje životno iskustvo, uključujući obrazovanje. One mogu uključivati vještine poput korištenja softvera, poznavanja različitih stranih jezika ili razumijevanja dizajna korisničkog iskustva (UX).

Meke vještine

(eng. *soft skills*) su osobne navike i osobine koje oblikuju način na koji radiš sam ili u timu. Uobičajene meke vještine uključuju komunikaciju, pouzdanost i učinkovit timski rad.

VJEŠTINA FOTOGRAFIJANJA

Medij kojeg svi vole

Fotografija je jedna od vještina koju rado *brusimo* kroz školske projekte

PRIPREMLI

Maja Lelas, prof.
Juraj Knezović, prof.

FOTOGRAFIJE

arhiva školskog lista

Kroz svoja znanja i vještine u području fotografiranja naši učenici prate sva događanja unutar Škole: izložbe, natjecanja, projekte... Tako su učenici g4.m razreda: Dražen Bošnjak, Jelena Juginović, Marin Jurić, Lara Kušeta i Luka Lukić u sklopu predmeta Medijska fotografija fotografirali proizvode koje izrađuju učenici smjerova: dizajner metala, dizajner keramike, aranžersko-scenografski dizajner i dizajner unutrašnje arhitekture.

Fotografije su obradili u grafičkom programu Photoshop, a ujedno su i izradili katalog proizvoda, odnosno svih učeničkih radova. ■

TEMA BROJA

MEKE I TYRDE VJEŠTINE
POŽELJNE ZA ZANIMANJE

FOTOGRAF

- > OBRADA FOTOGRAFIJE
- > DIGITALNI MARKETING
- > KREATIVNOST
- > TIMSKI RAD
- > ZNATIŽELJA
- > INOVATIVNOST
- > PRILAGODLJIVOST

TEMA BROJA

KAKO HOBI PRETVORITI U POSAO

Držite se svog đira

Moji počeci u svijetu fotografije, planovi za profesionalni razvoj i savjeti za početnike

PIŠE Roko Vasić, g2.b

FOTOGRAFIJE
privatna arhiva Roka Vasića

Fotografija me privlačila od djetinjstva. Moje prve fotografije koje sam smatrao „ozbiljnima“, fotografirao sam mobitelom i selfie štapom koji je služio kao stativ. Prije pet godina dobio sam svoj prvi fotoaparat. Nije to bio Bog zna kakav fotoaparat, ali za mene, početnika, održavao je odličan posao. Kada sam ga dobio, shvatio sam da sam dobio odličnu priliku da svoje znanje o fotografiji proširim i da utehom u svijet fotografije. Fotografirao sam sve: životinje, zgrade, cvijeće, ljudе... Sve dok nisam shvatio da me najviše privlače ljudi, pokreti i emocije. Ne volim fotografirati ništa što je staticno. Sa svojim prvim fotoaparatom postigao sam četvrto mjesto u Hrvatskoj u natjecanju u fotografiji. Malo poslije toga dolazi na red moj drugi fotoaparat koji dan danas čuvam za rezervu. S njim krećem shvaćati da mi hobi može donijeti neku korist. U mom slučaju, to je bio džeparac koji sam trošio na poboljšanje svoje opreme, jer ako ste imalo u foto svijetu znate da

fotografija „nije jeftin sport“. Počeo sam se javljati na oglase i raditi i besplatno slike za neke događaje, koncerte i sl. Koliko god sam imao teorije u glavi, toliko nisam imao prakse. Radom i upornošću stječem iskustvo i upoznajem se s cijelim novim dijelom fotografije koji nema veze s fotoaparatom nego sa psihologijom. Kada fotografirate nekoga, trebate biti opušteni jer se dosta ljudi srami fotoaparata i boji se kako će“ ispasti“ na fotografiju. Druželjubiva sam osoba što mi jako pomaže u kontaktu s ljudima. Kada fotografiram na koncertima, prvo pričam s osobama koje želim fotografirati pa kroz priču i jedan veliki osmijeh dobijem traženu sliku. Tako sam stekao puno poznanstava i prijatelja. Kada sam upisivao ovu školu, htio sam upisati smjer medijski tehničar, ali nisam uspio. Sada sam grafički urednik-dizajner i zadovoljan sam smjerom. Ovako se još više učim dizajnu, fotografijama i svemu što se medija tiče. Širim vidike. Planiram otići u London, završiti akademiju za film i fotografiju, potom se vratiti se u Hrvatsku i otvoriti svoju firmu za social marketing i visual marketing općenito. Firma bi se bavila fotografijom, videografikom i grafičkim dizajnom. Moj savjet za sve početnike fotografare je da ne strahuju uzeti fotoaparat ili mobitel u ruke i otići vani sami i fotografirati sve što se fotografirati može. Slušajte kritike i savjete drugih kako biste poboljšali svoju fotografiju, ali uvijek držite do svog „đira“. Poslije će vas on isticati od drugih fotografa i bit ćete prepoznatljiviji. ■

Donosimo intervju s **Lukom Šiljićem**, učenikom naše škole, smjera medijski tehničar koji je odabrao vještina fotografije kao svoj životni put.

RAZGOVARALA
Teodora Grgić Jeličić, prof.

FOTOGRAFIJE
privatna arhiva
Luke Šiljića

INTERVJU: LUKA ŠILJIĆ

Fotografija je postala dio mog života

Luka, reci nam od kada se baviš fotografijom?

Fotografijom se bavim malo manje od dvije godine, počeo sam se ozbiljnije baviti otprilike u veljači 2021. godine.

Od koga si učio fotografiju? Kako si se upoznao s tom vještinom?

Od malena sam volio fotografirati, najčešće mobitelima. Gdje god bih išao uvijek sam fotkao ono što mi se svidjelo, a kod stvaranje prvih fotki i vještina je pomogao moj otac koji ima iskustva u tom foto/video svijetu.

Pratimo te na Instagramu i zanima nas što misliš o društvenim mrežama i mogućnostima koje nude za fotografiju i fotografare.

Prije su društvene mreže bile

više fokusirane na fotografiju kao jedini medij prenošenja sadržaja, danas to nažalost nije više slučaj. Instagram je bio među jedinim društvenim mrežama koji je stavljao fotografiju u prvi plan, ali s pojmom Tik tok i ostalih sličnih aplikacija i to se promjenilo. Od kad je Instagram stavio video format kao primarni sadržaj fotografij nemaju gdje više prikazat svoj rad. Naravno ima i alternativnih aplikacija koje nude isključivo foto sadržaj ali nisu ni blizu popularne kao Instagram što znači da neće veliki broj ljudi vidjeti njihov rad, no to se može promjeniti ukoliko sve vise fotografa bude migriralo sa Instagrama na te novije aplikacije kao što je „Vero“ ali sve je stvar vremena.

Družiš li se s drugim fotografima?
U protekle dvije godine sam upoznao vise od 10 fotografa, većinom iz Splita ali i širom Hrvatske. S nekim ponekad izađem na piće, photoshoot itd. Nadam se da ću upoznati još više fotografa u budućnosti.

Tražiš li inspiraciju kod drugih ili sam dolaziš do svojih motiva, kadrova, načina obrade fotografija?
Pokušavam ostati što kreativniji kod svih elemenata fotografije ali naravno da imam nekoliko inspiracija, većinom na Instagramu i YouTubeu. Spomenuo bih neke za koje smatram da su najviše utjecali na moj stil obrade fotografija kao što su Alen Palander, Chua Washington i Rehan Arain.

MEKE I TVRDE VJEŠTINE
POŽELJNE ZA ZANIMANJE
FOTOGRAF
» OBRADA FOTOGRAFIJE
» DIGITALNI MARKETING
» KREATIVNOST
» TIMSKI RAD
» ZNATIŽELJA
» INOVATIVNOST
» PRILAGODLJIVOST

Što misliš je li inspiracija u onome što rade drugi dobra za fotografa ili „ubija“ njegovu kreativnost?
Po meni svatko treba imati inspiraciju u bilo čemu pa tako i u fotografiji, ali sve do svojih granica. U redu je gledati kako drugi rade. Na taj način se poboljšavamo i učimo, ali ako to pređe u kopiranje sadržaja, kadrova i ono najbitnije ideja tada fotograf ostaje bez elemenata koji ga opisuje i ističe od mase.

Možeš li preporučiti neke stranice koje ti pratиш za naše čitatelje?
Naravno. Na aplikaciji „Discord“ postoji mnogo servera koji su namijenjeni za različite svrhe pa tako postoji i nekoliko servera za fotografije gdje se može dopisivati s drugim fotografima iz cijelog svijeta, dijeliti svoje slike, savjete, kritike, itd.. Preko takvih servera sam naučio dosta o fotografiji i upoznao nekoliko ljudi.

Što bi ti rekao drugima, što za tebe predstavlja fotografija?
Fotografija je postala dio mog života u zadnje vrijeme i smatram da svakom fotografu predstavlja dio osobine. S fotografijom sam spojio neke stvari koje me opisuju kao na primjer ljubav prema automobilima, putovanjima i arhitekturi.

Što misliš u današnjem svijetu u kojem svatko ima mobitel i svatko je fotograf kako će fotografija opстатi i kako će se izdvojiti oni dobri?
Koliko god mobiteli napredovali i dodavali 100, 200 megapixela ne mogu zamijeniti fotoaparate i kamere iz razloga što je fotografija tek jedna od funkcija mobitela.

“ Fotografijom sam spojio ljubav prema automobilima, putovanjima i arhitekturi ”

VJEŠTINA
GRAĐENJA SUHOZIDA

Bunja

simbol tradicijskog graditeljstva

Naša školska bunja je autentični artefakt tradicijskog graditeljstva s otoka Brača i savršen primjer održive gradnje.

PRIPREMILA Alemka Babić, prof.

IZVOR "Gradimo u kamenu", priručnik o suhozidnoj baštini i vještini gradnje

ILUSTRACIJA Marko Vukušić, g4.m

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

MEKE I TVRDE VJEŠTINE
POŽELJNE ZA ZANIMAĆE
GRADITELJ

- SUHA GRADNJA
- PLANIRANJE
- INOVATIVNOST
- ORGANIZACIJSKE SPOSOBNOSTI
- PRILAGODLJIVOST
- TIMSKI RAD

Vještina građenja suhozida prenošena je generacijama, ali bez ikakvog materijalnog zapisa, što se pokazalo ključnim kada je posljednjih desetljeća 20. stoljeća taj kontinuitet prekinut.

Učenici i brački meštar uz netom sagrađenu bunju, 1997. godine

Krajolik našeg krša gotovo je nemoguće zamisliti bez dugačkih suhozida i suhozidnih terasa, te malenih kamenih građevina. Umjetnost suhozidne gradnje odnosi se na znanje potrebno za izradu kamenih konstrukcija, slaganjem kamenja jednog na druge, bez korištenja bilo kojeg drugog materijala, osim ponekad suhe zemlje.

Ova vrijedna graditeljska djela stoje kao dokaz opsega ljudskog djelovanja u krajoliku. Suhozidni krajolici zamrzuta su priča o negdašnjem čovjekovu načinu života i gospodarenju okolišem. Osnovna podjela jadranskog kulturnog krajolika je na prostor pašnjaka i prostor poljodjelstva, između kojih se nalazi granica koju ocrtavaju upravo suhozidi. Stočno blago moralo je biti sputavano da ne dođe do biljaka koje su ljudi uzgajali za druge svrhe. Stočarski je krajolik ispunjen dugačkim ogradama koje dijele pašnjake, te onima koje poput bedema okružuju oaze plodnije poljoprivredne zemlje. Suhozidi su se također gradili kako bi poljoprivrednici zaštitili svoje usjeve od jakih vjetrova, a napredno su se koristili i za osiguranje tla od urušavanja.

Glavni građevni materijal, kamen vapnenac, dobivao se paljenjem stijena ili vađenjem iz stijene. Sve što je trebalo čovjeku od alata bilu su poluga kojom se vadio kamen ili odvajali veliki blokovi iz stijene, te mlat ili neka druga vrsta čekića kojim su se priklesavali odvaljeni kameni blokovi kako bi bili upotrebljivi u gradnji. Vještina građenja suhozida prenošena je generacija, ali bez ikakvog materijalnog zapisa, što se pokazalo ključnim kada je posljednjih desetljeća 20. stoljeća taj kontinuitet prekinut. Upravo je zalaganjem Udruge 4 Grada Dragodid i nekolicine pojedinaca i institucija 2016. vještina građenja suhozida temeljito proučena te je zaštićena kao nematerijalno kulturno dobro RH, da bi iduće godine u zajedničkoj nominaciji Hrvatske, Cipra, Francuske, Grčke, Italije, Slovenije, Španjolske i Švicarske UNESCO-ov međuvladin odbor prepoznao iznimnu važnost ove tradicije i krajem 2018. konačno je zaštitio kao svjetsko kulturno dobro.

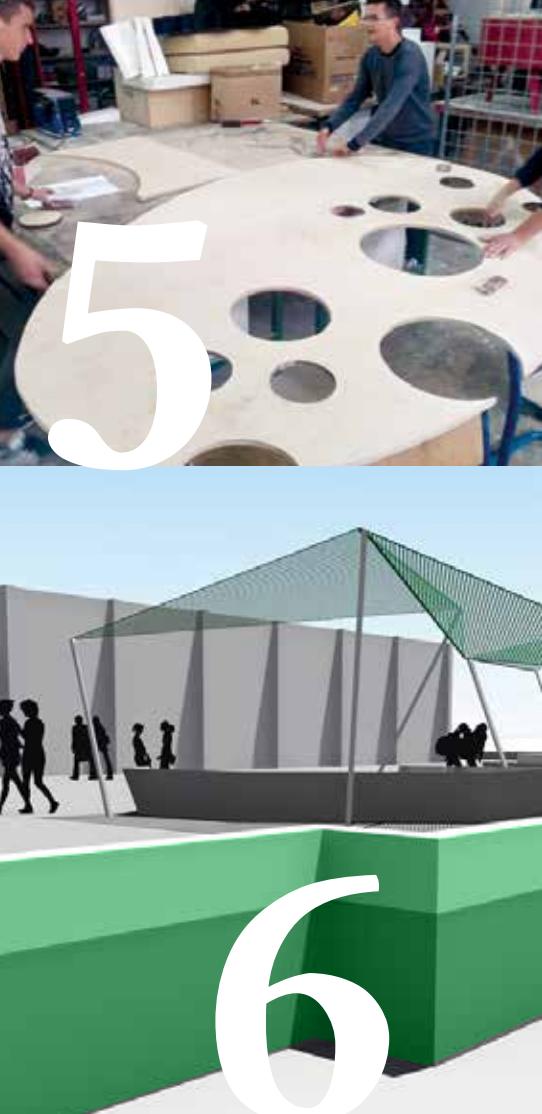
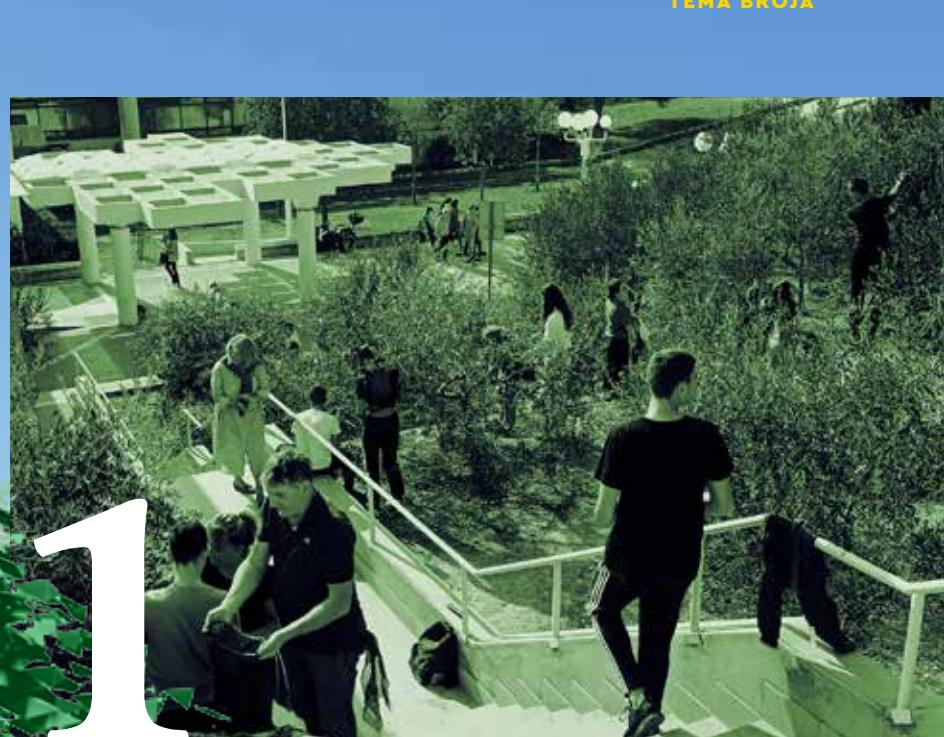
Jedan od ljepših primjera suhozidne gradnje suvako su bunje. Bunje su male kružno-kupolaste građevine na jadranskom području, građene tehnikom suhozida. Nalaze se na poljima, u vinogradima i maslinicima, često priljubljene uz poljske kamene ograde. Služile su kao skloništa težacima od nevremena, prostor za odmor u tijeku poljodjelskih radova ili spremišta oruđa.

Bunje su građevine kružnog tlocrta, niska cilindrična zida (visine do 1,5 m), koji zatvara prostor približnog promjera od 1,4 do 4 m. Nadsvodena stožasto izvedenom nepravilnom kupolom od pločasta kamenja, slaganu u spiralnom nizu ili prstenovima koji se sužavaju, a posljednji, gornji otvor prekriven je kamenom pločom. Bunja, kao simbol tradicijskog graditeljstva, nalazi se u dvorištu naše Škole. Nastala je davne 1997. godine kada je brački meštar došao sa demontiranom bunjom i s učenicima naše Škole ponovno je izradio na današnjem mjestu. Naša školska bunja je autentični artefakt tradicijskog graditeljstva s otoka Brača i savršen primjer održive gradnje. ■

Bunja već 26 godina krasiti školsko dvorište

1. Školski maslinik
2. Korita za cvijeće
3. Kućice za ptice
4. Skloništa za mace
5. Plošna stabla
6. Zona za druženje

6

**PROJEKTNI DAN:
UREĐENJE PLATOA ŠKOLSKOG DVORIŠTA**

Sinergija vještina

Ideja za uređenje nije manjkalo,
a neke od njih već su i realizirane

PRIPREMILA Tanja Ukas, prof.

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

VJEŠTINE KOJE SMO
UPOTRIJEBILI

- KREATIVNOST
- INOVATIVNOST
- SPOSOBNOST
RJEŠAVANJA
PROBLEMA
- TIMSKI RAD
- EMPATIJA

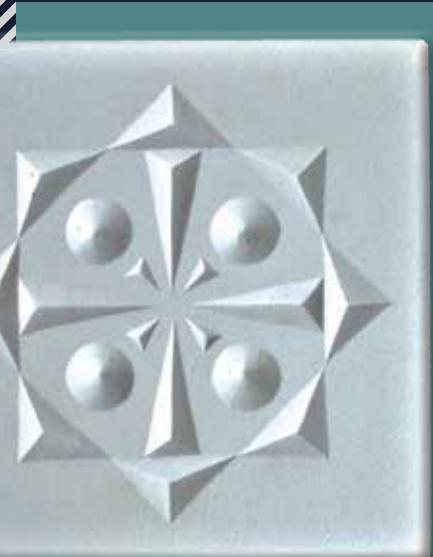
Prije deset godina započeli smo suradnju sa Zavodom za mentalno zdravlje. U okvir te suradnje uključili smo se u projekt *Zidovi nisu prepreke* o uređenju školskog dvorišta. Dokazano je da u urednjem okolišu nema neprimjerenog poнаšanja i vršnjačkog nasilja. Napravili smo drvena plošna stabla i učenici su ih ukrasili s elementima kojima su predstavili svoje odjele. Ove godine, za sedmi po redu Projektni dan, imali smo temu uređenje platoa školskog dvorišta. Napravili smo korita za cvijeće koje će se penjati po zidu, klupicu za sjedenje, kućice za mačke i ptice. U atriju škole postavili smo izložbu učeničkih prijedloga za nastavak uređenja od kojih će se neki, toplo se nadamo i realizirati. ■

VJEŠTINA PLASTIČNOG OBLIKOVANJA GIPSA

Izrada ornamenta tehnikom uleknutog reljefa

PIŠE Andrea Ivić, 2.a

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

ORNAMENT
uleknuti reljef u gipsu, 15x15 cm

Andrea Ivić
1.a (2021./2022.)

Mentor: Domagoj Pavić, prof.

Zadatak kojeg smo dobili na nastavi Plastičnog oblikovanja bio je: tehnikom uleknutog reljefa izraditi vlastiti ornament u pločici od gipsa. Ornament je element ukrašavanja u likovnim umjetnostima, umjetničkom obodu i arhitekturi, oblik koji nastaje ponavljanjem zadatog motiva po određenom redu. Dva najuočljivija kompozicijska načela kod ornamenta su ritam i simetrija, a povjesno najčešći motivi ornamenta su biljni, životinjski i geometrijski (apstrakti) oblici. Ornament ima ukrasnu svrhu, tj. nema svrhu osim izazivanja estetskog doživljaja. Pojednostavljeno, možemo reći da ornament služi tome „da bude lijep“. U dvadesetom stoljeću ornament je shvaćen kao nefunkcionalan, a samim tim i nepotrebni. Od njega se odustaje u likovnoj umjetnosti i arhitekturi, a ostaje prisutan najviše u modnom i industrijskom dizajnu. Danas ćemo ga pronaći na odjeći, posudu i kao blagdansku dekoraciju.

Nakon što smo dobili potrebna objašnjenja i smjernice, krenuli smo u izradu vlastitog ornamenta. Prvi korak bio je smišljanje i crtanje kompozicije. Odabrala sam geometrijske oblike te ih u završnoj skici uz trokute, ravnalo i šestar precizno nacrtala. Drugi korak bio je izraditi gipsanu pločicu u kojoj ćemo kasnije oblikovati naš ornament. Prije svega, napravili smo glinenu ogradiču traženog formata, zatim sipali gips (koji je u prahu) u vodu pa rukom miješali kako bismo dobili ujednačenu smjesu gustoće tekućeg jogurta. Zamiješani gips ulili smo u ogradič i čekali dvadesetak minuta da se počne stvrdnjavati. Tada smo gipsanu pločicu „oslobodili“ iz gline, te malo pobrusili oštре bridove. Nišam to očekivala, ali lijevanje gipsa bilo je zanimljivo, čak opuštajuće iskustvo. Jer, tek je slijedio treći korak, pravi izazov! Uleknuti reljef! Ova vrst reljefa nastaje udubljivanjem, urezivanjem ili uklesavanjem

TEMA BROJA

MEKE I TVRDE VJEŠTINE
POŽELJNE ZA ZANJMANJE

DIZAJNER KERAMIKE / METALA

- > PATINIRANJE
- > POLIRANJE
- > KREATIVNOST
- > STRPLJIVOST
- > PRECIZNOST
- > UREDNOST

TEMA BROJA

oblika u plohu. Prije oblikovanja „zapravo“ (za ocjenu!) malo smo vježbali, s namjerom da „osjetimo“ pribor i materijal, zaključimo koji nam način rada najviše odgovara i izvježbamo ispravan kut pod kojim nožićem ili dlijetom „ulazimo“ u gips. Kada smo stekli koliko-toliko sigurnosti, pomoću indigo-papira

„Suprotno mojim očekivanjima, lijevanje gipsa bilo je zanimljivo, vrlo opustajuće iskustvo.“

VJEŠTINA OBLIKOVANJA METALA

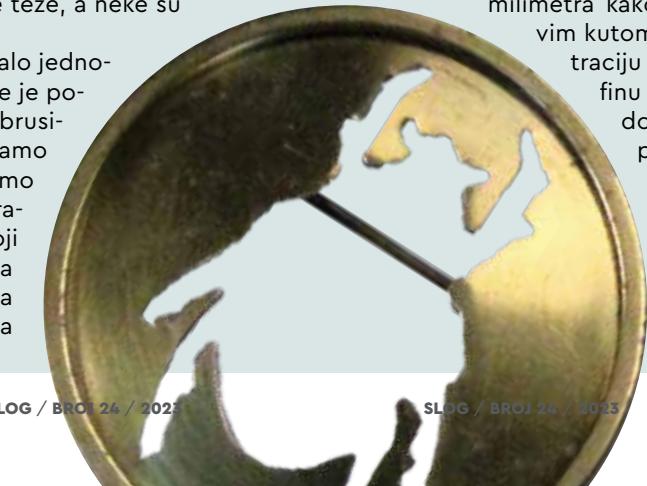
Izrada broša

Emajliranjem, turpijanjem, pilanjem, iskucavanjem i brušenjem do prelijepog, elegantnog ukrasa

PIŠE Josip Stjepanović, 3.b

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

Metal je vrlo specifičan smjer, zahtjeva puno ljubavi, smirenosti, preciznosti, ali i snalažljivost. Radimo fine stvari kao što su emajliranje, turpijanje, pilanje, ali i one malo grublje poput iskucavanja i brušenja. Neke stvari su lakše, neke teže, a neke su pravi izazov. Takva je kopča za broš! Proces izrade kopče za broš nije ni malo jednostavan. Sastoji se od tri dijela. Najprije je potrebno od žice napraviti iglu tako što brusimo završetak žice u šiljasti vrh te savijamo tri puta suprotni kraj iste žice kako bismo dobili mehaniku otpora. Zatim se izrađuje dio koji drži samu iglu te dio u koji igla usjeda. Stopica i kukica se leme na broš, da bi se potom dodala igla koja je pokretna. Iako je metal poprilično grub materijal prema njemu bi se trebali odnositi kao prema nečemu što je elegantno i na taj način postići željene oblike i uspješno izvršiti zadatke. ■

ORNAMENT
uleknuti reljef
u gipsu, 15x15 cm

Nina Pućo
1.a (2021./2022.)

Mentor:
Domagoj Pavić,
prof.

ORNAMENT
uleknuti reljef
u gipsu, 15x15 cm

Ivana Merčep
1.a (2021./2022.)

Mentor:
Domagoj Pavić,
prof.

Dizajneri
metaла u
školskoj
radionici

Sjedni, pet!

**PRODAJNA IZLOŽBA
UČENIČKIH RADOVA**

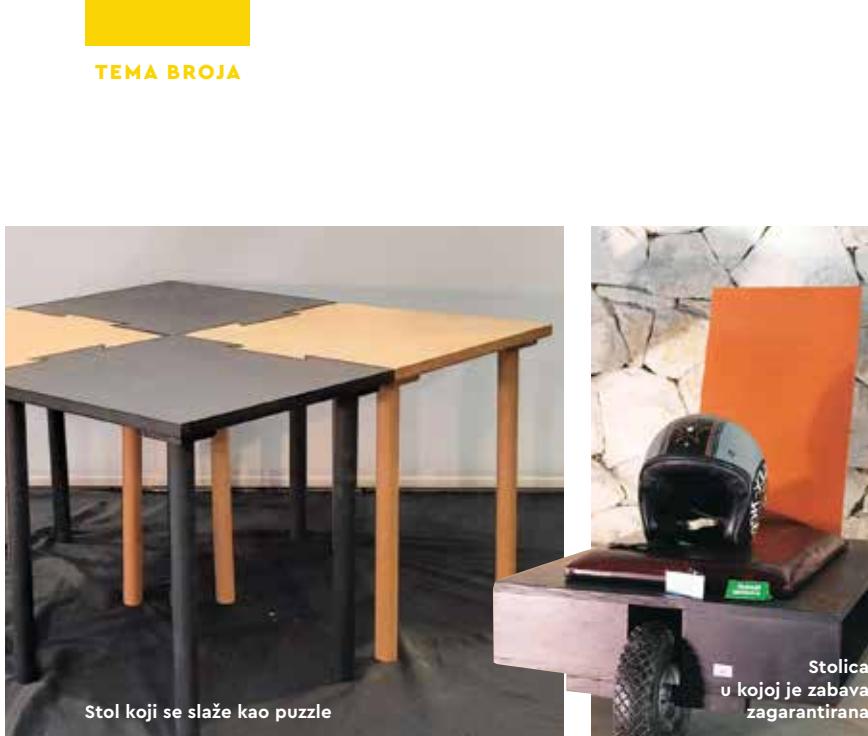
**Škole za dizajn, grafiku
i održivu gradnju Split**

PRIPREMIO
Juraj Krstinić, prof.
i učenici 4.a razreda

FOTOGRAFIJE
Arhiva školskog lista

**VJEŠTINE KOJE SMO
UPOTRIEBILI**

- > OBRAĐA MATERIJALA
- > KREATIVNOST
- > INOVATIVNOST
- > SPOSOBNOST
RJEŠAVANJA
PROBLEMA
- > TIMSKI RAD
- > INOVATIVNOST
- > EMOCIONALNA
INTELIGENCIJA

Ove godine, povodom Božića, u atriju škole postavili smo našu tradicionalnu prodajnu izložbu učeničkih radova. Umjetnički smjerovi – dizajneri unutrašnje arhitekture, aranžersko scenografski dizajneri i dizajneri metala pokazali su radevine nastale u prethodnom periodu. Prilog o izložbi emitirao je HRT, direktnim javljanjem u emisiju Dobro jutro, Hrvatska. Ravnateljica, nastavnici i učenici predstavili su zanimljivu izložbu te govorili o svom radu. Juraj Krstinić, nastavnik stručnih predmeta, govorio je kako nastaje unikatni namještaj kroz proces promišljanja, dizajniranja prema ergonomskim principima, izrade prototipa i krojne liste, te konačnog produkta koji je potpuni ručni rad. Težište rada je u promišljanju, inovativnosti i autentičnosti. Profesorica Antonela Zagorac predstavila je radevine i učenike dizajnere metala čiji uradci traže posebnu vrstu preciznosti i smisla za metal kao dizajnerski materijal. Učenici su pokazali slike u emailu, posebno seriju koja je nastala kao homage splitskom umjetniku Vasku Lipovcu. Profesorica Tanja Ukas predstavila je učenike i radevine smjera aranžersko scenografski dizajn kroz skladno i suvremeno uređen prostor školskog atrija za Božić i Novu godinu. Eleganti bor koji svojim dizajnom najavljuje nadolazeću proslavu 30 godina

Škole, originalni adventski vijenac, a posebno inovativan izložak ove godine je veliki okvir s hologramskim tilom koji je potpuno animirao atrij! Profesorica se zahvalila našem donatoru gospodinu Dejanu Brckoviću iz firme Proteam – moderne tehnologije iz Zagreba koji nam je poklonio hologramski til te omogućio da Škola pokaže najsuvremenije tehnologije u području virtualne scenografije. 3D video uratke priredili su prof. Jure Knezović, koji je snimio učenički rad, maketu jaslica i pripremio je za projekciju kao i ostale uratke učenika i njihovih mentora – Frane Šituma, Tannejne Ukas i Nikoline Smilović.

Konačno, izložba, baneri i svi naši izlošci praćeni su izvrsnim dizajnom

POKLON GRADU

Postavljena prva klupa za dojenje u Splitu

PIŠE
Juraj Krstinić, prof.

FOTOGRAFIJE
Arhiva školskog lista

Nakon godina borbe, Split je dobio prvu klupu za dojenje postavljenu na Bačvicama. Vrijedne ruke učenika Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju, smjer dizajner unutrašnje arhitekture, su je izradile, a tim liječnika i medicinskog osoblja te volontera se izborili da krasiti grad. Split je još daleko od titule 'Grada prijatelja dojenja', ali je jedan veliki korak napravljen. ■

TRADICIONALNA IZLOŽBA NA PERISTILU

Učenički radovi predstavljeni građanima Splita u najljepšem prostoru u gradu

PRIPREMILA Tanja Ukas, prof.

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

U Prokulturi, početak lipnja je već tradicionalno rezerviran za godišnju izložbu učeničkih radova naše Škole.

- VJEŠTINE KOJE SMO UPOTRIJEBILI
- MARKETING
- ORGANIZACIJSKE SPOSOBNOSTI
- KREATIVNOST
- INOVATIVNOST
- TIMSKI RAD

ZLOŽBA UČENIČKIH RADOVA

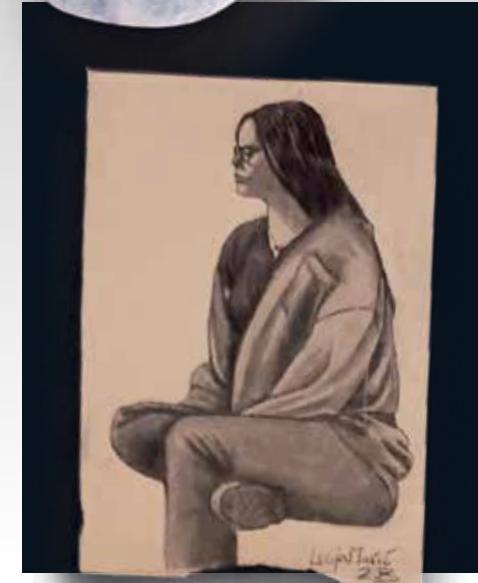
Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju - Split

KULTURA
kuća jezika i kulture - peristil
Pojana Krizba Željko 1, Split
1.-10. lipnja 2022.

Škola tradicionalno izlaže učeničke radove iz područja umjetnosti i grafike u javnim galerijama, a zadnje dvije godine u najljepšem prostoru Grada – Prokulturi, kući jezika i kulture na splitskom Peristilu!

Agende ove dvije ustanove su se poklopile kroz razumijevanje izlaganja učeničkih radova, završnoj školskoj izložbi – kao vid afirmacije obrazovanja kroz kulturu i umjetnost, te susrete mlađih u tim značajnim područjima. Izložbom smo obilježili presjek zadnje nastavne godine u području umjetnosti i grafike te smo održali Promociju školskog lista Slog koji je na ovogodišnjoj smotri LiDraNo proglašen najboljim školskim listom iz Splitsko dalmatinske županije. Počesno smo na našu urednicu Karmen Pengu, g4.m i na njene mentore Žanu Mačukatić, prof. i Ediju Murgića, nastavnika stručnih predmeta. ■

ODUŠEVILI SADRŽAJEM I DIZAJNOM

Naš Slog u društву najboljih na LiDraNu '22.

PRIPREMILA Karmen Pengu, g4.m, glavna urednica Slog-a

Naš školski list Slog bio je pozvan je na državnu smotru LiDraNo 2022. i to kao najbolji školski list srednjih škola u županiji. Na smotri koja se održava u Vodicama imali smo priliku sudjelovati, poslušati sugestije i savjete žirija, ali i radovati se svim izrečenim pohvalama. Drugi dan bio je rezerviran za okrugle stolove po kategorijama. Sudjelovalo je deset srednjih škola koje su predstavljali glavni urednici i mentori te tri člana povjerenstva: Ankica Blažinović Kljajo, Neven Kepeski i Srećko Listeš. Na početku su se predstavili i objasnili na koji su način suzili popis od 150 listova na 10 najboljih, nakon čega je uslijedilo pojedinačno predstavljanje svakog lista. Glavni urednik bi predstavio svoju školu, objasnio kako kod njih funkcionira stvaranje lista, a žiri bi istaknuo što je dobro napravljeno i, eventualno, što se još može poboljšati. Pozorno sam pratila procjenu svakog lista i prikupljala savjete za naš idući broj, oduševljena kreativnošću i originalnošću svakog lista. Naš list bio je među posljednjima za procjenu i s nestrpljenjem sam iščekivala trenutak predstavljanja. Kad su nas pozvali, bila sam

i više nego ponosna, a žiri je naš list istaknuo kao ogledni primjerak svima ne samo zbog sadržaja, već i zbog dizajna. Što su rekli o Slogu? Citiram: „...izvrsno složen list... tema broja jedna od najbolje obrađenih kod pristiglih listova... detaljan, vezan za školu... čisti koncept, nije nabačeno, grafički ambiciozno, detaljne ilustracije...“ Tog trena htjela sam da uz mene budu i ostali koji su sudjelovali u njegovom stvaranju. U razgovoru sa žirijem i na radionicama dobili smo poticaj za buduće stvaralaštvo, upoznali smo vršnjake iz cijele Hrvatske, stvorili nova prijateljstva, iz prve smo ruke jedni drugima dijelili savjete, konstruktivne kritike, učili jedni od drugih. ■

Aktivnosti školskog volonterskog kluba

PRIPREMILI Ana Topić, prof.; Darija Ćerdić, prof. i učenici volonteri
FOTOGRAFIJE arhiva Školskog volonterskog kluba
ILUSTRACIJA Edi Murgić, nastavnik str. pr.

VOLONTERSKI PUZZLE

Od samog osnutka Škola za dizajn, grafiku i održivu gradnju je (pre)poznata kao veliki poticatelj volontiranja te je u svojoj tridesetogodišnjoj povijesti veliki broj učenika i nastavnika sudjelovao u volonterskim akcijama i raznim vidovima humanitarnog rada.

VOLONTERSKI PUZZLE

Potencijalni budući volonteri saznali su sve o prednostima volontiranja

SLOG / BROJ 24 / 2023

**DRUGI SASTANAK
VOLONTERSKOG KLUBA**

Nastavljam po starom

PIŠE Ana Topić, prof.

Nastavljući dugogodišnju tradiciju i ove godine smo krenuli s aktivnostima školskog volonterskog kluba. Na prvom sastanku 6. listopada 2022., na kojem je sudjelovalo 47 učenika naše škole, kao predavač i moderator gostovala je Antonia Matković Puljek iz Regionalnog volonterskog centra Split. Gospođa Matković Puljek učenike naše škole upoznala je s pojmom volonterstva te pravima i obvezama volontera koje je potkrijepila brojnim primjerima da bi mladima koji dosad većinom nisu volontirali što više približila onom što ih čeka ako svoju želju da čine dobro pretoče u konkretne volonterske aktivnosti. Nakon prvog sastanka uslijedilo je 15. listopada 2022., sudjelovanje 20 učenika u pratinji troje nastavnika (nastavnice Marijele Gulin i Ane Topić te nastavnika Tomislava Jukića Peladića) na akciji Boranka gdje smo sadili opožarenio područje podno Zvjezdanih sela Mosor. Istovremeno su četiri učenika u pratinji nastavnika Juraja Knezovića sudjelovala u akciji 72 sata bez kompromisa gdje su u okviru volonterskih aktivnosti posjetili skloništa te vodili pse na povodcu u šetnju. Drugi sastanak volonterskog kluba održan je 27. listopada 2022. I ovaj put nam je moderatorica bila gđa

Volontiranjem se izražava kreativnost, razvija tolerancija i solidarnost, unaprijeđuju komunikacijske vještine, oblikuje osobu svjesna sebe i svoje okoline te se učenike upoznaje s organizacijama civilnog društva i lokalne samouprave pripremajući ih na taj način za odgovorno građanstvo.

Matković Puljek, a kako su neki učenici već sudjelovali u gore spomenutim volonterskim aktivnostima malo su podijelili dojmove sa svojim kolegama. Od više udruga smo dobili termine kad su voljni primiti mlade volontere, tako da ćemo u narednim tjednima posjetiti Ligu za prevenciju ovisnosti, udruge DYXY, Srce i Lastavice te sudjelovati u nacionalnoj kampanji sadnje stabla Zasadi stablo, ne budi panj.

U sklopu drugog sastanka volonterskog kluba gostovala nam je mlada volonterk Lena iz Austrije koja nam je predstavila ESS Europske snage solidarnosti / ESC European solidarity corps koje financira Europska unija. Lena je nakon završene srednje škole odlučila jednu godinu volontirati i po povratku s dugotrajnog volontiranja upisati sveučilište. U sklopu ESS došla je u Split gdje će u suradnji s Regionalnim volonterskim centrom sudjelovati u organizaciji događanja, edukacijama za mlade i programu socijalizacije za starije osobe.

Nekim učenicima se svidjela mogućnost dugotrajnog volontiranja koje uključuje plaćen put, troškove smještaja i hrane te džeparac, a Regionalni volonterski centar je ponudio biti partner ako ikoga od naših učenika u budućnosti bude zanimalo ovakav tip volontiranja.

Iskustvo vrlo brzo ojača samopouzdanje u poslovima kojima nismo bili višni

Boranka

PIŠE Dora Milošević, g2.m

Boranka, akcija organizirana od strane Saveza izviđača Hrvatske, Hrvatskih šuma i Hrvatske gorske službe spašavanja, već godinama okuplja volontere koji sade stabla na opožarenim površinama u okolini Splita. Dana 15.10.2022. dvadeset učenika Škole za dizajn, grafiku i održivu gradnju u pratnji nastavnica Gulin i Topić te nastavnika Jukića-Peladića sastali su se na Sukoišanskoj kako bi pošli prema Mosoru i započeli pošumljavanje. Po dolasku su nas primili članovi Splitskog skautskog saveza s voditeljem Edijem Perićem i zaposlenici Hrvatskih šuma koji nas upoznaju s pravilima sadnje. Dodijeljene su nam motike, rukavice i biljke koje ćemo posaditi te hrana i piće. Podijeljeni u grupe od šest, bacilli smo se na sadnju. Volontiranje na Boranki bio je užitak iako je bilo puno fizičkog rada. Kada smo se svi skupili u grupe i pošli na teren bilo je jako zabavno tražiti mjesta za kopanje. To je bio moj posao i čak sam iskopala par rupa s motikom iako mi je trebalo dosta vremena. Nakon kopanja, drugi iz grupe bi zasadili sadnicu drveta i tada bi svi pošli tražiti kamenja kako bi okružili biljku da bude vidljiva i nitko je ne ugazi. Moja prva misao kad sam došla je bila ta da ću biti višak svojoj grupi, ali ispostavilo se da svi mogu pomoći na bilo kakav način. Neki su sadili, kopali, tražili mjesta za kopanje ili donosili sadnice grupi. Na stanci smo jeli sendviče i šalili se kako sunce prži, a skakavaca je bilo na sve strane. Jedna grupa iz naše škole je bila iskusna u kopanju i sađenju te je bilo zanimljivo vidjeti kako bez stanke kopaju jednu rupu nakon druge. U popodnevnim satima našem radu je došao kraj. Svi smo se skupili na polazištu i čekali bus dok je jedan nastavnik nabavio sadnice za našu školu koje su kasnije bile posadene oko naše škole.

Vesela atmosfera brzo je i nas povela pa smo zapjevali skupa sa štićenicima i ostalim gostima

Zadovoljstvo obavljenim poslom uvek treba ovjekovjećiti

Posjet udruzi Srce

PIŠE Katarina Gulić, g2.b

U čenica sam drugog razreda. Moj volonterski put započeo je na prijedlog profesorce Ane Topić koja nas uvijek podsjeća, da kada god možemo, nastojimo pomoći nekome. Nisam znala što očekivati, ali znala sam da na neki način želim pomagati drugima. Pomagala sam djeci pri učenju raznih predmeta, skraćivala sam im gradivo te objašnjavala kako bi brže i lakše shvatili to što uče. Rješavala sam zadatke s djecom koji imaju disleksiju i disgrafiju jer sam osvijestila kako nije lako učiti s tim poteškoćama. U udruzi Srce sam bojala keramiku koju su štićenici radili uz pomoć nekih drugih volontera. Keramika je bila vrlo lijepo izrađena i bojanje je bilo zabavno u njihovom društvu. Iznenadila sam se koliko lako mogu izvući osmijeh na moje lice kao i na lica drugih. Pjevali smo svi zajedno u udruzi Srce sa štićenicima i gostima. Upoznala sam mnoge drage ljude, volontere, voditelje i štićenike. Posebno mi je ostala u sjećanju jedna djevojčica iz udruge DYXY koja je usprkos disleksiji jako uporna u radu. Bez obzira na sve probleme i poteškoće, ona je uvijek vesela. Događalo se da ona mene oraspoloži, učini veselijom i vrednjom, više nego ja nju. Ja svoj put volontiranja nastavljam i dalje te bih preporučila svakome da barem koji put pokušaju. A zašto volontirati? Najvrjednije što možete dati drugome vaše je vrijeme, iskrena pažnja i dobrota, a zauzvrat vaše srce napuni zahvalnošću, ljubavlju, srećom te ponosom što ste odvojili taj sitni dio svoga života da poboljšate nečiji drugi.

Sudjelovali smo u radionici gline i bojali keramiku koju su izradili štićenici

100 godina djelovanja HCK u Splitu

PIŠE Darija Ćerdić Vukušić, prof.

Gradsko društvo Crvenog križa Split, 13. prosinca.2022. godine, obilježilo je sto godina svojeg djelovanja. Program obilježavanja nazvan "Stoljeće humanosti u znaku Crvenog križa" održan je u velikoj dvorani Hrvatskog doma Split. U sklopu programa organizirano je prikazivanje kratkog filma o djelovanju splitskog Crvenog križa "Stoljeće humanosti u znaku Crvenog križa", tri tematska panela sa zanimljivim sugovornicima te podjele zahvalnica pojedinačnim institucijama za iznimani doprinos zajedničkoj uspješnoj suradnji. Svečanost se pridružila i naša Škola koja sa splitskim Crvenim križem već godinama ostvaruje uspješnu suradnju na programima: Klub mladih, natjecanje školskih ekipa mladih Crvenog križa i humanitarnoj akciji „Solidarnost na djelu“.

Uz predstavljanje filma održala su se i tri panela sa vrlo zanimljivim govornicima

Volontiranje u Maestralu

PIŠE Marko Burić 3.a

Već neko vrijeme želim volontirati u Dječjem domu Maestral zbog velike ljubavi koju osjećam prema djeci. Kada sam saznao da mi je gospođa Ivana Čović iz Lige za prevenciju ovisnosti ostvarila želju, iako nervozan zbog ogromnog poštovanja prema Maestralu, kao i prema ljudima koji rade тамо, nisam mogao ne pokazati svoju sreću. Na samom početku volontiranja, prije ulaska u zgradu, bio sam nesiguran jer nikad prije nisam volontirao, ali nesigurnost je brzo prošla uz sjajnu, prijateljski nastrojenu ekipu volontera u kojoj sam upoznao još neke učenike naše škole. Tu još uvijek volontiraju i dvije bivše učenice naše škole: Dora Marinković i Antea Klepo koje su vodile ovu radionicu. Kroz radionicu, na kojoj smo radili božićne ukrase i kroz razgovor, djeca su mi se uvukla pod kožu. Zbog obostrane prijateljske nastrojenosti u dva sata volontiranja povezao sam se s tom posebnom djecom koju jedva čekam ponovno posjetiti kako sam im i obećao. Rad i igra s njima pružila su mi veliko zadovoljstvo. Njihova pozitivnost i međusobna povezanost posebno su me se dojmili. Nakon radionice i svih zagrljaja koje sam dobio, bio sam vrlo sretan, a nadam se da su i oni. Na kraju se želim zahvaliti organizatoru ove radionice, Ligi za prevenciju ovisnosti kao i voditeljici iste, gospođi Ivani Čović koja mi je pružila priliku da sudjelujem u ovoj aktivnosti. Također se želim zahvaliti i profesorici Ani Topić koja svakodnevno svoje učenike potiče na volontiranje i koja volontira svim svojim srcem. ■

Volontiranje je stvorilo i nova prijateljstva

U petak, 9. prosinca, u 5:30 sati, s profesoricom Anom Topić i učenicom naše škole, Lucijom Elez krenuo sam na Nacionalnu konferenciju o volontiranju koja se održala u Zagrebu. Nakon višesatnog putovanja stigli smo na panel raspravu "Razvoj volonterstva - trebaju li nam novi putokazi?". Panel rasprava vodila se o trenutnoj situaciji u volonterstvu, utjecaju politike na volonterstvo, zakonu o volonterstvu, podacima koliko je volontiranje zastupljeno u programiranim natječajima iz EU fondova, kao i nedostatku motivacije i empatije mladih. U raspravi su sudjelovali gospodin Igor Vidačak s Fakulteta političkih znanosti, gospođa Jasmina Božić s Filozofskog fakulteta, gospođa Julijana Kulušić iz Ministarstva rada, mirovog sustava, obitelji i socijalne politike te gospođa Lejla Šehić Relić, CEV/HCRV. Voditelj rasprave bio je Domagoj Novokmet. Osim već nabrojanih, u raspravi su također sudjelovali mnogi zainteresirani iz publike koji se već godinama bave volonterstvom. Upućivali su kritike i savjete kako unaprijediti i poboljšati volontiranje, a jedna od njih bila je i profesorica Ana Topić koja je predložila sustav nagrađivanja učenika za volontiranje u vidu dodatnih bodova za upis na fakultet kako bi se što više mladih uključilo u volonterske aktivnosti.

Nakon panel rasprave, imali smo ručak u trajanju od 45 minuta na kojem sam imao priliku razgovarati s mnogim voditeljima volonterskih organizacija, koordinatorima volontera i drugim posvećenim volonterima. Nakon ručka, uslijedile su četiri paralelne radionice: "Školsko volontiranje", "Neformalno volontiranje", "Operavak

Nacionalna konferencija o volontiranju

PRIPREMLI Marko Burić 3.a i Lucija Elez g2.m

volontiranja nakon pandemije" i „Europska dimenzija volontiranja“. Lucija i ja izabrali smo školsko volontiranje s obzirom da nam je najbliže, a radionicu je vodila gospođa Dunja Hafner. Prezenteri su bili ravnateljica OŠ Grohote, Mirela Mijić, koordinatorica školskog volonterskog kluba I. gimnazije u Zagrebu, Vlasta Lučićević i koordinatorica školskog volonterskog kluba OŠ Ljubljana, Tatjana Njegovec. Za vrijeme radionice slušali smo zanimljive govore i gledali dojmljive prezentacije, raspravljali smo o motivaciji i empatiji mladih, važnosti školskog volontiranja i sustavu nagrađivanja. Kako bismo unaprijedili školsko volontiranje, naglasio sam činjenicu da jedan koordinator u školi nije dovoljan, jer u razredima kojima koordinator ne predaje, najčešće će biti manji odaziv učenika koji se žele okušati u volonterstvu. Nakon usuglašenih zaključaka, radionica je završila, a mi smo krenuli do centra grada Zagreba uživati u adventskim čarolijama. Ispunjeni i zadovoljni, uputili smo se kući. ■

5000 porcija u 15 minuta

PRIPREMLA Karmen Penga, g4.m

Jesmo li zaista podijelili 5000 porcija za 15 minuta? Da, otprilike tako je izgledalo ovogodišnje Badnje jutro na splitskoj peškariji. Organizatori, kuhari i volonteri bili su spremni već od 8 sati. Pakiranje i posljednje pripreme nisu dugo trajale, oko 2 sata, ali je bakalar bio druga priča. Pripremalo ga je 30-ak članova udruge Šefovi kuhinja mediteranskih i europskih regija (ŠKMER) i volonteri u „mega teći“ promjera nešto većeg od 2,2 metra. Učenici srednjih škola su nakon priprema nestručljivo čekali, razgovarali s prolaznicima i nebrojeno puta odgovarali na pitanje „A kad će?“.

Sve je to iskreno, s osmijehom na licu odradilo stotinjak volontera, a u dijeljenju porcija pridružili su se gradonačelnik Ivica Puljak i župan Blaženko Boban. Cijeli događaj prenosili su brojni mediji, kako novine tako i televizija. Učenike naše Škole intervjuirao je Šime Kovačević za Hrvatsku radio televiziju. Naglasili su kako rano ustajanje subotom za njih ne predstavlja nikakav probem te koliko je važno volontirati i pomagati cijelu godinu. Bilo je uistinu zadovoljstvo pomagati toga jutra. Iskreno, za mene neuobičajeno i drugačije od prijašnjih godina. Uglavnom Badnjak provodimo kući, čistimo, spremamo kolače, znate i sami. To zajedništvo koje su stvorile mase ljudi ne može se opisati. Veselja nije nedostajalo. Sreća koju osjetiš kada nekom uručiš jelo, moguće i prvi obrok nakon nekoliko dana, nešto je što nećemo brzo zaboraviti. Tih 5000 porcija, 250 kilograma bakalara, 500 kilograma krumpira, 200 kilograma luka, 50 litara maslinovog ulja, 100 litara pelata i 8 kilograma konzerve „planulo“ je u tili čas. ■

Donosimo veliki intervju s **Dadom Lelasm**, osnivačem, a unatrag dvije godine i predsjednikom udruge MoSt kroz koju već 20 godina humanitarno djeluje u radu s beskućnicima

INTERVJU: DADO LELAS

I jedan život na ulici je previše

RAZGOVARALA

Matija Barić, g3.m

FOTOGRAFIJE

privatna arhiva Dade Lelasa

Koja je Vaša uloga u Udrži MoSt?

Jedan sam od osnivača Udrže MoSt i punih 20 i nešto godina sam obnašao dužnost dopredsjednika, a posljedne 2 godine obnašam dužnost predsjednika.

Rekli ste dvadeset godina udrži MoSt?

Tako je. U biti, službeno je prva registracija napravljena 1998. godine, s tim da je cijela priča počela čak i par godina ranije kada je jedan grupa stručnjaka u radu s mladima posjetila grad u Italiji, Modena, i tu je krenula nekakva naša motivacija za osnivanje udrže. Trebalo je malo vremena da se to sve skupa pokrene.

Koliko djelatnika i volontera imate u udrži?

Trenutno nas je, na različitim programima, a četiri su velika programa, angažirano trinaest zaposlenika. Imamo nekoliko vanjskih

suradnika, većinom su to stručne osobe: psiholozi logopedi, defektolazi slično i na godišnjoj razini brojimo preko 700 volontera. Tu je i akcija "A gdje si ti?" u kojoj tijekom jednog dana bude više od 500-600 volontera po jednoj akciji.

Rekli ste da trenutačno imate četiri programa. O kojim je programima riječ?

Prvi program, zbog čega smo se

okupili, je centar za djecu i mlađe s problemima u ponašanju, zbog toga smo osnovani i to je program s kojim smo startali.

Drugi program, koji je došao 2000. godine i po kojem smo nekako najviše prepoznati, je centar za beskućnike. Također, od samog početka provodimo i centar za volonterstvo u lokalnoj zajednici i, prije nekakvih petnaestak godina, započeli smo s centrom znanja za društveno uključivanje i borbu protiv siromaštva.

Surađujete li s europskim udrugama koji se bave sličnom problematikom?

U svim programima postoji nekakav oblik međunarodne suradnje. Dugo godina je udruga, što se tiče problematike beskućnika, bila i dio Feantsa. Feantsa je europska krovna organizacija. Također, u Hrvatskoj smo inicijatori hrvatske mreže za beskućnike koja oku-

VOLONTERSKI PUZZLE

plja sve organizacije koje se bave problematikom beskućništva u Hrvatskoj. Što se tiče mladih, članovi smo i Hrvatske mreže mladih i drugih europskih inicijativa, tako osim ovog direktnog, konkretnog rada sa ljudima i korisnicima, puno vremena ulažemo u međunarodnu i domaću suradnju.

Na koji način radite s mladima?

Različiti su načini; razvoj volonterskog, obrazovnih, odgojnih aktivnosti... ako ima bilo kakve programe za mlade može se postati članica Hrvatske mreže mladih.

U ovom prostoru radite s mladima (sjedište udrže, Gundulićeva ulica, op.a.)?

Da. Ovo je naš prvi program, centar za mlade sa problemima u ponašanju. Nit vodilja je da se mlada osoba, koja ima nekakvih problema u ponašanju zadrži u redovitom sustavu obrazovanja. Tu se zatim individualno i stručno radi s mladom osobom, roditeljima i užom obitelji. Također, u centru mladi provode i slobodno vrijeme, organizirane su različite radionice od likovnih, sportskih, vizualnih radionica i slično. Tako da nastojimo dati nekakav novi, pozitivni primjer korištenja slobodnog vremena. Važan segment tog programa je redoviti kontakti sa školama i stručnim službama u centru za socijalni rad. Ukratko radi se jedna sveobuhvatna skrb za mladu osobu koja ima nekakvih problema u ponašanju.

Kako dolazite do tih mladih osoba? Javljavaju li vam se one same, škola, Centar za socijalnu...?

Tri su načina. Neki su upućeni mjestom Centra za socijalnu skrb. Drugi način je po preporuci stručnih služba škole te samoinicijativno, ako roditelji primijete da su neke stvari krenule krivo, da su se pojavili nekakvi problemi u ponašanju.

učenici završnih razreda srednje škole i prvih godina visokoškolskog obrazovanja koji uglavnom ostanu neko duže vrijeme s nama.

Kako dolazite do mladih volontera?

Na sve moguće načine. Preko medija, društvenih mreža, škola...

Kako stojite s pomoći države i grada?

Napredujemo iz godine u godinu, sad smo već prepoznati. Ipak je dvadeset i nešto godina iza nas... U programu za beskućnike, grad je od samog početka uključen, pogotovo što se tiče financiranja. Od 2010. godine zakonskim promjenama grad je i morao biti uključen tako da s te strane nemamo nikakvih problema. Također u programu za mlade imamo odličnu podršku grada Splita, a za ostale se programe snalazimo putem različitih natjecanja, organizacija civilnog društva, ugovora te europskih projekata.

Koliko šticenika imate?

Trideset i pet korisnika je uvijek smješteno, kako se koji krevet oslobođi tako ga odmah popunjavamo. To je brojka koja se godinama vuče. U Splitu je još nekih trideset ljudi van prihvatališta. To su ljudi

koji iz nekog razloga izbjegavaju smještaj u prihvatilište ili je veliki problem ovisnosti, bilo da je riječ o drogama ili alkoholu te izbjegavaju odlazak u terapijsku zajednicu. Od ostalih gradova u Zagrebu je, logično, najveći broj beskućnika. Procjene su da je 600 ljudi van smještaja i taj je broj svakim danom sve veći.

Gdje borave beskućnici kada nisu smješteni u prihvatilištu?

Kod nas je zadnje dvije godine situacija poprilično sređena. Na sreću ne borave dugo van naših prostora. Zadnjih godinu dana naš centar za beskućnike se otvara u petnaest sati i radi ujutro do osam, a između toga oni svi imaju organiziran ručak u pučkoj kuhinji u DES-u tako da dio slobodnog vremena izgube odlaskom na ručak. Praktički nakon toga odmah mogu biti kod nas. U slučaju velikih hladnoća prihvatilište je otvoreno cijeli dan. Ono što nas ljudi često pitaju: „Zašto niste otvoreni 24 sata?“ i slično. Prva stvar je ta, a išla je u dogovoru s našim korisnicima, ako borave u prihvatilištu 24 sata tj. imaju osiguran smještaj, gube pravo na zajamčenu minimalnu naknadu. Dakle, bili bi bez jedne kune, tako

Važan segment programa su redoviti kontakti sa školama i stručnim službama u centru za socijalni rad

Svi korisnici smješteni kod nas prijavljeni su na adresu prihvatilišta, a korisnici koji još nisu smješteni ili koji ne žele biti smješteni imaju prijavljenu adresu na splitski Centar za socijalnu skrb. Tako je riješen problem u Splitu dok u nekim drugim gradovima Centri ne žele slijediti takvu praksu, možda iz razloga što je problematika beskućnika manje izražena.

je nažalost zakon propisan, a oni nisu željeli izgubiti svoje socijalno pravo. Druga stvar, ako prihvatilište radi 24 sata, mi postajemo isključivo još jedan dom za bolesne i odrasle osobe. Nama je cilj da oni ostanu aktivni, pokretni i da se kreću među ljudima. Kroz jutro mogu doći i koristiti usluge koje trebaju, ali bitno je da im ovo bude samo usputna stanica, da ih poguramo kako bi se vratili u normalan život ili da budu smješteni u neku drugu instituciju.

Vezano za njihove dokumente tj. prava na socijalnu naknadu i slično, koja se adresa vodi na osobnoj iskaznici?

Problem imamo u nekim drugim gradovima, ali u Splitu je to relativno dobro riješeno, za što smo se izborili prije nekih sedam godina.

stanove, zadužili se i sve loše što još ide s tim. Žene koje su jedno vrijeme radile kao prostitutke ili koje su psihički bolesne, ali i žene žrtve zlostavljanja. Ako spomenemo bilo koju društvenu skupinu ili grupu, to vam je sve u prihvatilištu, mlađi, stari, sa završenom osnovnom školom ili visoko obrazovani... to vam je jedna lepeza svega.

Postoje li slučajevi kada ste nekog isključili iz vaše zajednice?

Nažalost bilo je slučajeva, ne puno, ali bilo je isključivanja. Dogodi se da korisnik pod utjecajem, alkohola ili droge napadne dežurnog djelatnika. Nije baš sve lijepo, ali navikli smo, sve je to postalo nekako normalni dio posla. Ako nekog isključimo iz zajednice, a to nije velik broj, pokušavamo mu na neki način pomoći, bilo odlaskom na bolnički tretman ili u terapijsku zajednicu, dajemo im neku novu šansu. Borimo se. Najgori je onaj osjećaj da je netko na ulici, nastojimo prijeći preko nekih pravila, sve da ublažimo posljedice i smjestimo što više ljudi koliko možemo.

Vaši korisnici, pretpostavljam, uz psihološku imaju i druge vrste pomoći?

Razvili smo puno dodatnih aktivnosti: organizirano provođenje slobodnog vremena, često sudjelujemo u humanitarnim i ekološkim akcijama kako bi ih društveno angažirali. Imamo i usluge prijevoza korisnika, ako trebaju negdje ići. Kontaktiramo i poslodavce i šaljemo životopise, sve što možemo napraviti jer, kako sam spomenuo ranije, mi ljudima moramo biti što kraća stanica u životu. Jer, što se ljudi duže zadržavaju u prihvatilištu, to češće gube i one male veze što su imali s obiteljima. Zato nam je bitno probati ljudi što hitnije vratiti u normalni život.

Ako korisnici pronađu posao

Najveći problem će nam biti postaviti štandove da svi imaju dovoljno mesta :), ali to nam je i najveće zadovoljstvo, da nas ljudi toliko podržavaju.

mogu još koristiti usluge prihvatilišta?

Koliko god dugo treba, tu nema pravila. S obzirom na cijene stanova u Splitu, nema nekog vremenskog roka, ali najčešće treba prvo riješiti dugove i ovrhe koje ih terete, tako da smo imali slučajeva ljudi koji su već godinu dana radili, a još su bili u našem prihvatilištu. Prilagodimo se situaciji i potrebama ljudi.

Obraćaju li vam se mlađi iz doma za nezbrinutu djecu kada završe obrazovanje?

Početkom dvijetisućih da, ali danas više ne jer tu je napravljen super iskorak. Jedan od začetnika je bio upravo Dječji dom Maestral u Splitu koji je pokrenuo jednu od

o zakladama je krenula upravo iz Splita gdje prikupljaju novac za školovanja djece i mladih. Mislim da Maestral ima dovoljan broj stambenih jedinica tako da je ta priča sada dobra, iako podsjećam, početkom tisućljeća smo imali jako puno djece iz dječjih domova koji se nisu snašli. Bilo je kruto pravilo da se nakon osamnaeste godine mora napustiti dom, ali sada je to puno bolje.

Koliko se sudionika, škola i drugih institucija javilo za sudjelovanje u akciji "A di si ti"?

Ove godine bi trebali oboriti sve rekorde, imat ćemo osamdeset i četiri ustanove. Imamo i tridesetak vrtića koji neće sudjelovati na

Housing first

Europski pokret socijalnog stanovanja koji kod nas ne može zaživjeti

Postoji li mogućnost da država i grad sagrade neku zgradu s malim jednosobnim stanovima koji će omogućiti beskućnicima povratak u normalni život?

Bili smo u nekoliko gradova u Europi, poput Pariza i Ljubljane, u kojima su male zajednice jedan oblik socijalnog stanovanja, gdje korisnici trebaju plaćati neku manju najamninu. U Europi postoji cijeli pokret imena "Housing First", ali s obzirom na cijene nekretnina u Splitu jako su male šanse da se nešto slično pokrene i u našem gradu. I na nivou Hrvatske socijalno stanovanje ne postoji i nema nekakve socijalne stambene politike. Postoji toliko dobrih primjera u europskim zemljama tako da ne treba daleko tražiti, postoje i europska sredstva, ali očigledno nedostaje političkog interesa kako bi se to riješilo jer svugdje vidi je to sasvim normalno. Mi smo veliki zagovornici "Housing First" pokreta, zatvaranja prihvatilišta i smještanja ljudi u stanove, jer kada u zajednici imate trideset i pet osoba, koliko ih mi imamo, s različitim psihičkim potrebama i problemima... to je jako teško, i za boraviti unutra, a i nama za raditi.

sam dan akcije, ali nam pomažu u pripremim akcijama, prikupljaju i donose potrepštine i druge stvari za buvljak. Interes je velik, širim se prema sredini rive jer nam je dosadašnji dio postao premal. Najveći problem će nam biti postaviti štandove da svi imaju dovoljno mjesta (smijeh), ali to nam je i najveće zadovoljstvo, da nas ljudi toliko podržavaju.

Imate li već određen plan kako iskoristiti novčanu pomoć koja se prikupi?

Uvijek nas pitaju s koliko novca ćemo biti zadovoljni. Nama je donacija od sto kuna jednako bitna kao i od deset tisuća, ali ono što je bitno da ta sredstva idu isključivo za korisnike. Mogu to biti male jednokratne novčane pomoći, nabavke lijekova i potrepština, a dio novca potrošimo uglavnom u rujni i listopadu kada nam se istope zalihe hrane. Treći dio potrošimo za uređenje prostora, jer uz naših trideset i pet korisnika, dnevno imamo još dvadesetak ljudi koji

dođu iskoristiti mogućnost tuširanja, zamjeniti čistu odjeću i obuću ili nešto pojesti. A kako je prostor mali, puno ljudi prolazi potrebno je non-stop uređenje. Iako nam novac nije na prvom mjestu, ipak nam je ogromna pomoć. Naime, prije nekoliko dana smo potrošili posljednji novac od prošle godine (intervju je održan 5. prosinca op.a), platili smo račun za uređenje jednog sanitarnog čvora u prihvatištu.

U Splitu problem beskućnika nije toliko vidljiv dok je u velikim gradovima Europe itekako prisutan.

Svakodnevno smo u kontaktu s naša dva bratra koji vode prihvatišta u NY i LA te kolegama u drugim zemljama. Brojke rastu svugdje. Nasreću, mi smo u Hrvatskoj krenuli na vrijeme, čak deset godina prije nego je zakon prepoznao beskućnike, tako da brojke nisu prevelike. I jedan život ne ulici je jedan previše, nitko ne zaslžuje takvu sudbinu. Ali dobro je da se na tome radi. U Hrvatskoj djeluju dobre organizacije,

POSEBAN STATUS

Migranti

se ne vode
kao beskućnici

FOTOGRAFIJA

Damir Škomrlj / Cropix

Migranti se ne vode kao beskućnici jer su drugačije zakonski rješeni. U zemljama bivše Jugoslavije, osim Slovenije, beskućnik je problem lokalne zajednici tj. grada i u tu kategoriju ne spadaju migranti dok je u zapadnim zemljama svatko spava na ulici beskućnik. ■

dosta se na tome radi, tako da su brojke bolje nego u mnogim razvijenim ili susjednim zemljama.

Kako društvo percipira beskućnika? Što je uvriježeno mišljenje?

Tu sam subjektivan jer već dva deset godina radim s beskućnicima. Vidim promjenu. Kada smo krenuli 2000. godine, od donatora i volontera nam je te prve godine ušao samo jedan brat, pater Jozo Ćirko. Ta prva dva mjeseca, osim korisnika, u prihvat nam nitko nije htio ući. Ako bi bila koja donacija, često je bila ostavljena pred vratima. Ljudi je malo bilo strah, američki filmovi... nismo ni mi znali što nas čeka, kako raditi i što raditi. A danas imamo organizirane posjete vrtića koji dolaze u prihvatište. Dolaze vrtići, razredi, škole, studenti... Ima i doza osuđivanja, što se isto može razumjeti, jer se mogu vidjeti osobe pod jakim utjecajem alkohola, ali mislim da smo svi skupa napravili velike promjene. Sve ih se manje percipira kako propalitete i mislim da idemo nabolje po tom pitanju. Kad pričamo o slučajevima urednih obitelji koji su zbog nemogućnosti plaćanja podstanarstva morali biti smješteni kod nas, onda ljudi ostaju paf: „Pa zar se i to događa?“. Događalo se, ali su se dogodile i neke zakonske promjene, ovršni postupci su malo teži pa se manje događa. Dovoljno je samo osvijestiti da podstanar s kojih pedesetak godina može doživjeti bolest da se u trenu, iz jednog sigurnog života prebaci u problem. Gubite posao, gubite smještaj i završite na ulici, pogotovo, ako nemate podršku obitelji. To je kategorija novog siromaštva. Borimo se, čak i ta korona kriza je svugdje u Europi povećala brojke, dok smo mi uspjeli popriličan broj ljudi smjestiti. Na nivou Hrvatske, nije se toliko osjetilo da su brojke veće. ■

Naš šareni stand pun učeničkih rukotvorina bilo je teško zaobići

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

Veliki uspjeh dobrotvorne akcije A di si ti?

PIŠE Darija Ćerdić Vukušić, prof.

FOTOGRAFIJE Školski arhiv; Veljko Martinović (Dalmacija danas)

Na našem štandu, između ostalog, građani su mogli kupiti božićne čestitke i poklon kućice koje su naši vrijedni učenici užurbano izrađivali u prosincu

Čitam...

MADELINE MILLER

AHILEJEVA PJESMA

adaptacija Homerove „Ilijade“

PRIPREMILE Tonka Klarić i Anđela Novak, 3.a

Radnja ove knjige prati Ahileja, sina kralja Peleja i nimfe Tetide, i Patrokla koji je protjeran u kraljevstvo Ftiju nakon što je slučajno ubio dječaka. Knjiga je napisana iz Patroklovog gledišta, a bazirana je na Ilijadi, odnosno Trojanskom ratu. Ahilej i Patroklo vrlo brzo postaju jako bliski te nastavljaju razvijati svoje odnose unatoč neodobravanju Ahilejeve majke. Kada Ahilej navrši trinaest godina, poslan je kod Hirona koji će ga trenirati za borbe. Patroklo podje za njim te tamo skupa odrastaju. Nakon nekoliko godina Ahilej dozna kako treba ići u rat jer je Paris oteo Menelajevu ženu Helenu. Ahilej odbija ići u rat zbog proročanstva koje kaže da ne smije ubiti svog neprijatelja Hektora jer će onda i on umrijeti. Skriva se prerušen u ženu, no Diomed i Odisej ga pronalaze, lukavstvom ga razotkriju među ženama te ga šalju u rat. Ahilej odgovarajući ubojstvo Hektora deset godina, narod se već ljuti na njega, potrebno je razrješenje. Knjiga završava tragično jer Patroklo uzima Ahilejev oklop i njegov štit te umire u borbi s Hektorom. Nedugo iza toga Ahilej ubija Hektora, a Paris Ahileja.

Ovo je ljubavna fantazija s likovima grčke mitologije koja prati povijesni događaj Trojanskog rata koji je, po našem mišljenju, prikazan na bliži i jednostavniji način našoj generaciji, nego klasična Ilijada. Također, smatramo da je vrlo bitno zbog otvorenosti prema lgbtq+ zajednici jer cijela ideja ovog djela je zabranjena ljubav Ahileja i Patrokla. Ovo djelo bi preporučili svima zbog prikaza ljubavi i strasti, opisa prirode, ali i zbog složenog razvoja karaktera što, u konačnici, čini djelo zanimljivim za čitanje. Značajan je i stil pisanja koji, kao takav, može približiti klasično djelo mlađoj čitalačkoj publici. ■

OSVRT Preporuke knjiškog moljca ➤➤➤

Iako nam se čini da, često, uz pretrpan školski raspored ne stignemo pročitati ni lektiru ipak se uvijek nađe vremena za dobro štivo. Vrijeme tad proleti u trenu! Od mnoštva naslova izdvojili smo nekoliko njih koje smo recenzirali.

PRIPREMILA Nora Soldo, g3.p

ALEX MICHAELIDES
NIJEMA PACIJENTICA

ŽANR:

psihološki triler, krimić

Ocjena čitatelja:

4,20/5 (1,378,763 ocjena)

Nijema pacijentica prvi je i najpopularniji roman Alexa Michaelidesa. Priča obavijena misterijom govori o istrazi ubojstva Alicijinog supruga. Naime, ona je nakon ubojstva zašutjela, i nastavlja šutjeti punih 6 godina. Smještena je u mentalnu ustanovu gdje pratimo pokušaje psihoterapeuta Thea da otkrije pravu istinu o tome što se zapravo dogodilo na dan kad je njen suprug ubijen. Svi 312 strana ove knjiga drži vas budnim dok ne otkrijete Alicijinu tajnu. Prepuno preokreta i zanimljivih zapleta, ovo je štivo u kojem ćete sigurno uživati.

RANSOM RIGGS
DOM GOSPOĐICE PEREGRINE ZA ČUDNOVATU DJECU

PRIPREMILA Paula Radić, g1.m

Tajanstveni otok. Napušteno siroštite. Čudna zbirka vrlo zanimljivih fotografija. Sve to čeka da bude otkriveno u Domu gospodice Peregrine za čudnovatu djecu, nezaboravnom romanu koji spaja fikciju i fotografiju u uzbudljivo iskustvo čitanja. Naša priča počinje užasnom obiteljskom tragedijom koja odvodi šesnaestogodišnjeg Jacoba na putovanje na udaljeni otok u blizini obale Walesa gdje otkriva raspadače ruševine Doma gospodice Peregrine za čudnovatu djecu. Dok Jacob istražuje napuštene spavaće sobe i hodnike, postaje jasno da su djeca bila više nego samo čudna. Možda su bila i opasna. Možda su bila u karanteni na pustom otoku s dobrim razlogom. I nekako – iako se čini nemogućim – možda su još živa. Ova knjiga mi je definitivno jedna od najdražih. To je nevjerojatno jedinstvena knjiga za razliku od svih koje sam prije čitala. Uživala sam u stilu pisanja Ransom Riggsa i u fotografijama umetnutim među poglavљa. Fotografije su pomogle realistično prenijeti priču. Osobitosti koje su djeca imala također su bile vrlo zanimljive i jedinstvene. Na primjer, u jednom djetetu su živjele pčele, drugo je bilo lagano poput zraka, a treće je moglo ozivjeti mrtve stvari. To je izuzetno zabavno iskustvo čitanja koje vas drži angažiranim i "na nogama" u svakom trenutku. Preporučila bih ovu knjigu svima i potaknula bih ljude da je pročitaju prije gledanja filma. Fantazija koja izaziva trnce ilustrirana nevjerojatnim starinskim fotografijama, Dom gospodice Peregrine za čudnovatu djecu oduševit će odrasle, tinejdžere i sve koji uživaju u avanturi u sjeni. ■

GASTON LEROUX
FANTOM IZ OPERE

ŽANR:

gotička fikcija, horor

Ocjena čitatelja:

4/5 (224,865 ocjena)

Za sve one koji misle da su klasici dosadni, Fantom iz opere je tu da vam promjeni mišljenje. Knjiga je izdana 1909. godine. Nakon toga sljedile su brojne adaptacije u filmove i jedan od najpoznatijih mjuzikala s glazbom Andrewja Lloyda Webbera. Fantom Opere nije bio duh, već ljudsko unakozeno biće, koje pati, ali i voli. Roman je relativno kratak te se jednostavno i brzo čita.

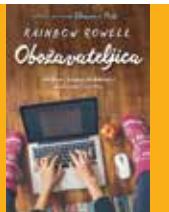
RAINBOW ROWELL
OBOŽAVATELJICA

ŽANR:

roman za mlade, romansa

Ocjena čitatelja:

4/5 (708,646 ocjena)

Prvi put izšla 2013. godine, usredotočuje se na intortiranu studenticu koja piše fan-fikciju. Polako izlazi iz svoje ljuštare i počinje upoznavati nove ljude. Djevojka je toliko zaljubljena u izmišljeni svijet da je počela pisati vlastitu fikciju, samo kako bi održala magiju živom. Radnja je jednostavna za pratiti, a s likovima se lako suošjećati, aspekti koji čine cijelu knjigu ugodnom i slatkim. Djelo koje će vas nakon čitanja ostaviti nasmiješenima.

Pišem...

Brodolom života mog

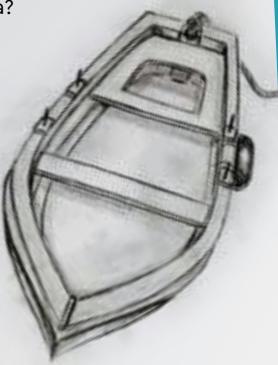
Promatrala sam flotu brodova
O, Bože! Zar je i naša vožnja gotova?
Zar se i naša ljubavna barka potopila?
Kakva li je sila zla nju slomila?
Možda je plovila morem otrova...

Tragala sam za odgovorima,
a nisam ih mogla pronaći,
Niti u snu vjerovala nisam
da će me tolika tuga snaći.

Zbog tebe sam sada stihotvorac
koji pati za osobom voljenom,
koji pjesme posvete piše
dušom slomljenom.

Igrala sam kartom pogrešnom,
završila kao moreplovac na tom moru
nesretnom...

NAPISALA Magdalena Lučić, 2.or
ILUSTRACIJA Paula Drpić, g4.m

Sitne krhotine zime

Volim kišu, kad me onako lagano prska kao da me budi iz sna. Volim lokvice prostre tlom i njihovo reflektiranje neba i okoline. I udijaj svježine zraka kad zatvorim oči pa živim tišinu. Kroz tišinu. U zatvorenom prostoru osjetiš tapkanje po prozorskom oknu i zamislši da si opet dijete pa se sjetiš igrarije utrkivanja kapljica i doživiš ono dobro znano vraćanje prošlosti u svojoj glavi. Čista uživancija.

Snijeg je magična čarolija prizvuka zime. On je predivna pahuljica i ukras hladnih dana. Doza je smiraja i opuštajuće atmosfere.

Božić zimi daje dodatnu sreću. Vrijeme je to kad cijeli grad sjaji lampicama dugih boja, miriše po toploj čokoladi i vrućim fritulama.

Domovi sjaje, a u dnevnom boravku stoji božićno drvce koje čeka da ga uljepšaju.

Sve miriše po kolačićima, stolovi su puni ukusne hrane i napitaka.

Hladni zimski dani u meni bude sreću, pomisao na bliske, drage ljudе i sjećanja.

NAPISALA Issa Tocigl 2.a

Ispovijed

Kajem se...
jer bio sam egocentrično zrno zlata,
koje se okretalo samo oko svoje osi,
pripadnik mlađeži zlatne.
Moj tata elita – i nitko se nije usudio pitati „Tko si?“.

Kajem se...
jer bio sam arrogantna zlatna žica,
plemenita roda tajkunskih roditelja,
sirovina, što su je afrička djeca
glađu, bolesču i smrću kopala.

Kajem se...
jer bio sam prepotentni proizvod,
artikl interesnih bračnih odnosa,
materialističkoga nazora produkt i plod,
brand oholosti i gadosti, prepun ponosa.

Kajem se...
jer bio sam eksplorator i eksplorator,
bez ljubavi – raspršena tek zlatna prašina,
bez empatije – zabudjeli i začuđeni stvor,
bez emocija – zombi, kiborg, robot, mašina....

NAPISAO Tomislav Rožić, g3.p

Ružičnjak

Ja živim u ružičnjaku.

Više od pola ruža poklopio je vjetar
Većina se skrila u grmlje
kako bi izbjegle još jednu oluju

Nekima od njih izraslo je trnje
pa ih čupaju iz korjena
te suše, da im latice otpadnu

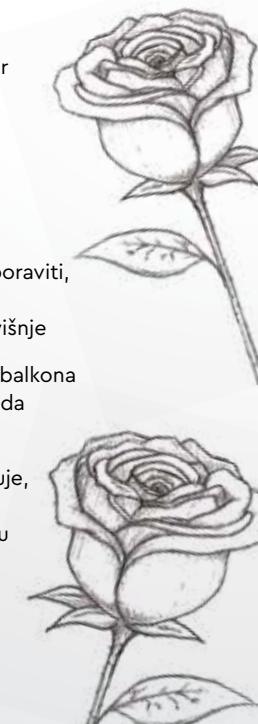
Samu se nekolicina ruža uspjela oporaviti,
ali nikad više nisu žarile bojom
već su izgledale kao trule, krvave višnje

Neke su rasle u vazama susjednog balkona
One su vjerovale da je vjetar legenda
dok su se rumenile i rasle zdrave

Ruze kao ja žele štititi druge od oluje,
ali korijene se ne da iz zemlje
pa ostajemo gledati kao tiho venu

Sve mi živimo u ružičnjaku.

NAPISALA Lara Kušeta, g4.m
ILUSTRACIJA Petra Bandić, g4.m

Za ovo malo ljubavi

Mjesec je znao
za smijeh koji svijet čini ljestvima
za nebo koje boju oka tvoga nosi
za glas koji je ljestvi od bilo koje pjesme.

Mjesec je znao
za svaku riječ koju si mi uputio
za svaku pjesmu koju sam zbog tebe slušala
za neuvršten pogled, skriven i sam.

Mjesec je znao
za fantaziju koja nikad
stvarnost biti neće.

NAPISALA Andrea Ivić, 2.a
ILUSTRACIJA Antonia Dragošević, g4.b

Vrtlozima tame

Danas se budim uz vijest o smrti nekoga tko mi je dalek, a opet tako blizak. Vidim ga u suzama stare majke i u pogrbljenom prosjaku koji me prati slijepim ulicama sve do raskrižja bola. Razmišjam o tome kako smo primorani dati se smrti u naručje i prigriliti strah nenadano, u sumnji i očaju...
Danas je netko izgubio oca, netko brata, sina. Mrzim slušati plač neutješnih ljudi i ne znati dati odgovor na tugu. Misleći o smrti, vodim bitke sa samim sobom, naviru mi slike nećeće majke koja utapa tugu u posljednjoj čašici alkohola, negdje na balkonu pri sredini vijugave prašnjave ulice zapuštenog grada. A ja odgovor nemam...

NAPISAO Roko Romac, 2.or

Kraj

Postoji li riječ koja u nama budi strah, strelju, mističnost, strahopštovanje?
Velika SMRT.
Uzruja misli, uzlupa srce. Ne znamo ni dan, a ni trenutak kad će nas svojom rukom pomilovati po glavi i slojevima svoje crne haljine zauvijek odvesti u nepoznato.
Ugasit će nam živote, više nećemo čuti cvrket ptica, nećemo se radovati svojim najmilijima.
I kad nam plavo nebo postane crna zemlja, usahnut će boje u našim vjeđama.
Imat ćemo kraj. Tih i sumoran. Konačan...

NAPISALA Božena Laušić, 2.a

In My Eyes

Living on the worlds smallest Island
everybody here is consistent
Yet the world is so distant
The houses are growing taller
Or is my world getting smaller
Nobody to bother me
Im living a life with no problems to arrive
Everyone loves me
Everyone knows me
Everyone wants to be just like me
I'm on the top of the world
But the world is a small place
For the first time i don't feel Like a disgrace
My Island is becoming transparent
Maybe this dream was a present
Of knowing how life feels if it goes my way
Maybe I'm better off living in the today
Good morning reality

NAPISAO Jurišić Tino, g1.m
ILUSTRACIJA Antonia Dragošević, g4.b

Pišem...

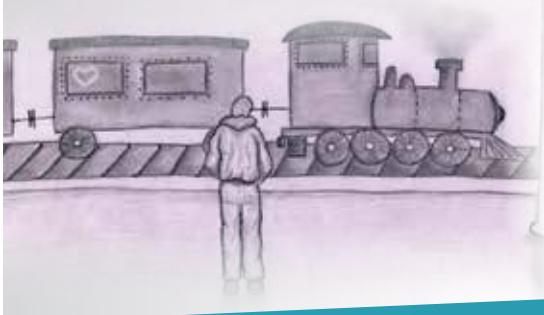
Vrtlog emocija

Sudbina će nas opet spojiti,
sigurna sam...

Stajat ćeš sam na stanici pokraj onog usamljenog
vlakakoji nikad dočekao nije putnika svog
kao što ni ja nisam
zamah čežnje bića mog.

Gledat ćeš ljubavne citate na prozorima tim
kao što gledao si mene noćima beskrajnim
neki od njih kvasit će ti srce
a u mislima bit će ti moje lice.

NAPISALA Magdalena Lučić 2.or
ILUSTRACIJA Debora Marin, g4.m

Darkness

The darkness creeps in, like a thief in the night
Staling all hope, with its cold, bitter blight
It taints the mind, with its endless deceit
And leaves the soul, like a menancing horde
Their malice and hatred, impossible to ignore
They taunt and rease, with their cruel refrain
A constant reminder of unending pain
The light seems so far, like a distant star
Out of reach and forever afar
But still, deep within, a spark remains
A glimmer of hope, amidst the chains
So let us embrace, the darkness we find
For in its depths, true strength is enwined
For only in the night, can we truly see
The power of the light, that sets us free.

NAPISALA Paula Radić, g1.m
ILUSTRACIJA Barbara Krstulović, g4.m

Autumn beauty

The leaves fall gently to the ground
As autumn breezes swirl around
A symphony of rustling sound
A natural beauty to astound
The colors change from green to gold
A sight to behold, never old
A reminder of what nature holds
And the stories that it tells, untold
The sun sets on another day
As darkness creeps in its way
But the memories of this display
Will forever with us stay
So let us take a moment here
To stop and appreciate the clear
The beauty that surround us dear
For it is a treasure always near.

NAPISALA Paula Radić, g1.m

Slušam...

PRIČA O „DRAIN GANGU”

Glazba više nikad neće biti ista

PRIPREMLI
Iva Rebić, g1.m i Ivano Pleić, g1.m

Snovi i ambicije koje stječemo od malih nogu, pogotovo u tinejdžerskim godinama, znaju ostati samo to, snovi. Rijetko se nešto što je nama samo hobi zna pretvoriti u nešto mnogo veće, a u slučaju Bladee-a, Ecco2k-a i ostalih članova glazbene grupe „Drain gang“, samo nekoliko pjesama u njihovim ranijim godinama može promijeniti moderni razvoj rapa i glazbe kakvu znamo danas. Sve je počelo u švedskom gradu Stockholm gdje je tadašnji desetogodišnji Bladee, pravog imena Benjamin Reichwald, upoznao Zaka Arogundade-a sada znanog kao Ecco2k. Gajili su veliku ljubav prema glazbi pa su oko 2004. godine osnovali punk grupu zvanu „Krossad“. Nitko nije mogao predvidjeti da će njihova strast prema glazbi pokrenuti nešto nalik revoluciji u glazbenom svijetu. Oko 2010. godine su počeli raditi glazbu pod žanrom „cloud rap“, a 2013. je utemeljen „Drain gang“ tada zvani „Gravity

Boys Sheild Gang“. Grupa se sastojala od sljedećih članova: Bladee-a, Ecco2k-a, Thai Boy Digital-a i njihovog glavnog producenta, White Armour-a. DG je često surađivao s različitim umjetnicima i grupama od kojih je najpoznatiji Yung Lean i njegova grupa „Sad boys“. Prvi album „Drain ganga“ bio je „D&G“ (2017.) na kojem su sudjelovali Yung Sherman, Ripsquadd, Woesum i drugi izvođači s kojima su često surađivali. „Trash Island“ je njihov najpoznatiji album koji je izašao 2019. Valja spomenuti kako svatko od članova ima jako bogat glazbeni opus. Bladee-ovi albumi poput „Icedancer“ (2018.), „333“ (2020.) i „The fool“ (2021.) i Ecco2k-ov album „e“ (2019.) su jako popularni i cijenjeni albumi među fanovima i ljubiteljima ove nove ere glazbe upravo zbog svog ekscentričnog i jedinstvenog zvuka. Ako tek otkrivate „Drain gang“ bilo bi dobro da znate da njihov eteričan, euforičan, električan, atmosferičan i kaotičan zvuk prikazan u kričavim i blještavim bojama zapravo priča jednu priču. Tekst i glazba se stapaju u jedno kako bi iznjeli duboke osjećaje ovih umjetnika, a u drugu ruku nekada pjesme nisu toliko duboke koliko se čine na prvu, ali im mi kao slušatelji možemo dati značenje i to je ljepota ovog žanra. „Drain gang“ je svojom evolucijom postao zaseban žanr i ističe se u moru sličnih internetskih podvrsta i subkultura. Nadam se da će njihova popularnost samo rasti i radujem se novim albumima i projektima koji dolaze. ■

Osjećam... Dan sjećanja

PRIPREMLILA Nera Plazonić, 4.or

Uoči 31. godišnjice vukovarske tragedije i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara 1991. godine, učenici i nastavnici naše škole i ove godine sjećaju se Grada Heroja, grada Vukovara. Novinar, publicist i prozaik Siniša Glavašević bio je urednik Hrvatskoga radija Vukovar i ratni izvjestitelj. Učenici su poslušali priču Siniše Glavaševića „Priča o gradu“ u kojoj je ovaj veliki čovjek u najtežim trenucima pozivao na humanost, ljubav i oprost, na prestanak mržnje. Riječi su to koje odzvanjuju i danas. U predvečerje, učenici i nastavnici krenuli su iz škole do Vukovarske ulice upaliti svijeće i pomoliti se za žrtve napačenog grada Vukovara. Na ovaj način dostoјanstveno smo i primjereno odali počast svim sudionicima obrane grada Vukovara. ■

DOJMOVI S EKSURZIJE

Dobar posao u Italiji

ILUSTRACIJA Debora Marin, g4.m

FOTOGRAFIJE Arhiva školskog lista

Zajedno i složni

PIŠE Ana Sablić, g4.a

Ekskurziju ču pamtiti kao jednu od meni najdražih uspomena. Kroz cijelo putovanje moglo se osjetiti zajedništvo, i premda u razredu toliko i ne razgovaramo, ekskurzija nam je pomogla da budemo bliži nego prije.

Predivne građevine, odlična hrana i dobar hotelski smještaj, neće se urezati u moje pamćenje toliko kao trenuci provedeni s mojim prijate-

ljima, zajednička slavlja i mnoštvo dobre energije i pozitivnog stava koji se širio oko nas. Bilo mi je lijepo, bilo mi je srcu drago što ovakve uspomene stvaram zahvaljujući dobrim ljudima s kojima sam bila okružena. Bilo je i „loših“ trenutaka, primjerice kad smo se izgubile u Firenci i kasnile na obilazak galerije umjetnina (poslije smo čule, bilo nas je još!). No čak i tada, na skroz drugom kraju nepoznatog grada, dok smo žurno trčale pokušavajući preko karte pronaći pravi put, smijale smo se kao nikada u životu. Vrijeme nakon večere svakako je

ostalo pamtljivo, spremanje za izlazak, za klub, međusobni dogovor za modne kombinacije, pomoći muškog dijela po pitanju šminke i frizure, razgovor, smijeh, sve zajedno, možda i draže od samog izlaska. Bili smo skupa i bili smo složni. Osjećala sam se sretno i ispunjeno. Svaki dan smo obilazili i razgledavali nešto novo, uvijek je bilo nešto lijepoga za vidjeti. Vrijedilo je ići, i da nisam, žalila bih cijeli život. Ovako, to su dani koji ostaju u pamćenju. Bilo je prelijepo, bilo je puno toga, pa i onog „što se dogodilo u Italiji, ostaje u Italiji!“.

Izgubljena u Firenzi

PIŠE Matea Žaja, 4.b

Bio je to treći dan putovanja. Petero nas u jednoj grupi. Ja sam htjela otići u još jednu trgovinu i prijatelj bi nešto kupio, ostatak grupe bio je gladan i razmišljao o hrani. S obzirom da smo nas dvoje jeli, grupa se razdvojila. Predložila sam da se poslije nađemo na istom mjestu i zajedno vratimo do galerije (mjesto sastanka s vodičem), no one su rekле da se možemo vratiti i sami jer, kao, „pa niste nesposobni“. I tako nas dvoje obavili šoping, sve divno, sve krasno dok nismo shvatili – da jesmo nesposobni. Mozak radi, imamo GPS!!! Hladni tuš, nemamo GPS. Gadno šteka i nije od koristi. Kreće lutanje malim uličicama (s nadom da lutamo smisleno), noge bole, a panika raste. Zovem njih tri da dođu po nas ili barem da kažu da dolazimo, samo da ćemo malo kasniti (premda nemam blage veze koliko je to – malo). A njima smiješno! Jedna kroz smijeh govori: „Plači“, druga da imamo dovoljno godina i da bi se trebali znati brinuti o sebi, treća nas smiruje. Ma koje smirenje, puknut ću!! I prijatelj smiruje situaciju (a šta će drugo, od kakve mu koristi „luda“ prijateljica, ka da je njemu lako). A onda ugledamo nekog iz druge grupe. Svetlo! Spasenje! Stižemo osam minuta kasnije od dogovora s vodičem. Uplakana, ali sretna, bilježim ovu ne(zgodu) pod happy end.

P.S. Ne ponovilo se.

P.S.2 Ponovilo se. U galeriji. ■

Što se dobro jelo...

PIŠE Leonarda Rubčić, 4.a

Z bog ekskurzije, svi smo morali na dijetu. Hrana je bila obilna i prekušna. U hotelu smo svaku večer imali po četiri slijeda i mogli smo birati koji ćemo jesti. Među jelima tu su bila tradicionalna talijanska jela kao što su lazanje i bolognese. U posjećenim restoranima porcije su također bile ogromne, hrane je uvijek ostajalo na tanjuru. Naravno, ukus hrane poboljšala je dobra atmosfera i odlična ekipa. Jedina tužna ostala je – kućna vaga. ■

DUGOROČAN CILJ

Kako se motivirati i početi vježbati?

PIŠE Jasmina Blažević, prof.**FOTOGRAFIJA** Arhiva školskog lista

Vježbanje ne bi trebalo biti vaš kratkoročan cilj. Upravo je to jedna od najčešćih grešaka koju mnogi rade u želji za boljim izgledom. Vježbanje i zdrava prehrana nisu neki prolazan hir već stil života. Vježbanjem ne djelujete samo na izgled. Uz tjelesnu aktivnost dolaze i druge pogodnosti. Imat ćete više energije, biti manje boležljivi, a dugoročno možete prevenirati razne teške bolesti. Zahvaljujući motivaciji ponavljamo određeno ponašanje iz dana u dan kako bismo ostvarili vlastite želje i savladali izazove. Iako ju je ponekad vrlo jednostavno pronaći, motivaciju je jako teško održavati.

Postoje dvije vrste motivacije:**EKSTRINCIČNA MOTIVACIJA**

To je vrsta motivacije koju održava neka vanjska nagrada koju možemo jasno vidjeti (npr. vitko tijelo ili manji broj kilograma kao posljedica treninga)

INTRINCIČNA MOTIVACIJA

To je vrsta motivacije koju održava opće zadovoljstvo zbog samog obavljanja aktivnosti (npr. vježbanje zbog samog užitka i ljubavi prema fizičkoj aktivnosti).

Dakle, za početi vježbati i ustrajati u tome potrebno je pronaći intrinzičnu motivaciju. Intrinzična motivacija je najbolji oblik motivacije koji može postojati za neku aktivnost. Naime, intrinzično motivirani pojedinci treniraju zato što to vole i zato što im to predstavlja zadovoljstvo. Njihov cilj nije vitko tijelo, nego oni ne mogu zamisliti svoj dan bez treninga. Recimo da nam je svima cilj postići takvu motivaciju, no kako? Oni kod kojih se intrinzična motivacija javi na samom početku vjerojatno će brže i uspešnije napredovati od ostalih. Što se ostalih tiče, moguće je kombinirati ekstrinzičnu i intrinzičnu motivaciju kako bi se postigao krajnji cilj.

“ *Kada vježbaš redovito, najteža stvar je prestati.* **”**

Erin Gray

Borite se protiv svoje loše strane. Mnogi ne vole pokazivati svoje slabosti, nekad ne vole ni priznati da ih imaju. Odlična motivacija može biti da na sebe gledate kao na dve osobe i krenete u borbu protiv one lošije koja vam ujutro govori da vam se ne da otići u teretan ili da pojedete komadič čokolade. Svaki put kada pomislite kako biste mogli početi vježbati, a počne se javljati vaša loša strana, zamislite da se borite protiv nje i u tom slučaju nikako ne smijete biti slabiji. Zamislite samo da vas netko s ogromnom snagom bacu na pod, a vi ipak uspijivate opet ustati.

Ne samo da ćete ovako vježbati vaše tijelo, nego i vaš karakter, koji će s vremenom sigurno ojačati. Isto tako, nakon treninga ćete osjećati pobjedu, a tko ne voli pobjeđivati?

Svi smo mi nekad počinjali, i počinjali, i počinjali vježbati te smo nakon bezbroj puta uspjeli prihvati vježbanje kao našu dnevnu rutinu. Zaista, rijetki su oni kojima to uspije od prve. Ako ste "pali" jednom ili nekoliko puta, nemojte biti prestrogi prema sebi. To nikako nije motivirajuće.

OLIMPIJSKE IGRE GLUHIH

Petra Goleš osvojila srebro

PRIPREMLILA

Jasminka Blažević, prof.

Petra Goleš učenica je 4. razreda naše Škole te članica najuspješnijeg kluba individualnog sporta u Hrvatskoj – taekwondo kluba Marjan. Marjan broji preko 100 olimpijskih, svjetskih i europskih medalja u svim uzrastima. Jedna od slavnih medalja je i srebrna medalja Petre Goleš na Olimpijskim igrama gluhih koje su se održale u Brazilu.

Petra i ostatak sportske ekipa u Brazilu su oputovali 4. svibnja 2022. Ona je u kategoriji -49 nastupala 7. svibnja te odmah u četvrtfinalu odnijela uvjerljivu pobjedu 29:0 protiv predstavnice Koreje Kim Daeun. U polufinalu je nastavila istim tempom te svladala predstavnici Uzbekistana 21:0. Tom pobjedom Petra je osigurala plasman u finalu i Olimpijsku medalju. U finalu ju je dočekala Turkinja Yazici Merve. Nakon iznimno napete borbe Turkinja je odnijela pobjedu s tjesnih 12:11. Petra nije imala razloga za tugu jer je, uz svog trenera Veljka Lauru, došla do prve medalje za Hrvatsku na igrama u svim sportovima. Vrijedi spomenuti i kako je Petra došla do srebrne medalje sa samo 17 godina. ■

SVJETSKO NOGOMETNO PRVENSTVO

Osvrt na Katar '22

PIŠE Luka Bulić, g1.m**ILUSTRACIJA** Tamara Stipanović, g4.b

Svjetsko prvenstvo u Katru održalo se od 20. studenog do 18. prosinca 2022. godine. To je 22. svjetsko prvenstvo, a treće na kojem je hrvatska nogometna reprezentacija osvojila medalju. Čak i neljubitelji nogometa ili općenito sporta moraju priznati da je stvarno bilo zanimljivo gledati utakmice na ovom prvenstvu. Rekao bih da je ovo jedno od najboljih prvenstava iako nisam neki veliki obožavatelj nogometa.

Ovo je naša druga osvojena bronca na svjetskom prvenstvu nakon prve koju su Vatreni osvojili 1998. godine. Valja se prisjetiti i srebra koje smo osvojili na Svjetskom prvenstvu 2018. u Rusiji. Od zanimljivijih činjenica istaknuo bih da je ovo bilo najskuplje svjetsko prvenstvo do sada. Troškovi su bili oko 200 milijardi dolara, što su oko 20 puta veći troškovi od prošlog svjetskog prvenstva u Rusiji 2018. godine. Zanimljivo je i to da je ovo prvo svjetsko prvenstvo koje se održalo tijekom zime na sjevernoj hemisferi te prvo u nekoj od arapskih zemalja. Bila je to i najkompaktnija verzija turnira u modernoj povijesti, budući da je najveća udaljenost između stadiona bila tek nešto više od 60 km. Ovo svjetsko prvenstvo je proteklo bez pravog navijačkog ludila, ali i bez incidenata koji uz to obično dolaze. Za ulazak u Katar bila je potrebna Hayya kartica. Domaćini su ih izdali oko 1.9 milijuna. Navijače je bilo navijača iz Saudijske Arabije, Indije, SAD, Velike Britanije, Meksika i Argentine. Dalek i skup put te još skupljili smještaj, odvratili su mno-

ge navijače od dolaska u ovu zemlju. Kako je to izbornik Zlatko Dalić više puta naglasio bilo je ovo "svjetsko prvenstvo za odabранe". Dio navijača nije došao zbog bojkota vezanog uz stanje ljudskih prava u Katru. Nažlost, nije bilo niti previše hrvatskih navijača. Naši Vatreni su naučeni igrati pred desetak tisuća naših navijača, bez obzira gdje se igralo, a sada ih je bilo najviše na polufinalu, oko 3.000. Najveću i pravu navijačku potporu na tribinama tijekom World Cupa imali su Marokanci, Meksikanci i Argentinci. Dodajmo i kako je ukupno oko dva milijuna ljudi posjetilo FIFA Fan Festival u Abida Parku gdje su se gledale utakmice i održavali brojni koncerti. Dva dana prije početka SP-a Međunarodna nogometna federacija (FIFA) je objavila kako će prodaja alkohola na stadionu i prostoru u blizini stadiona biti u potpunosti zabranjena. Krovna nogometna organizacija je mjesecima obećavala navijačima da će alkohol biti dostupan na određenim mjestima i u određenim zonama stadiona, ali se to nije dogodilo.

FIFA je zabranila kapetanima nošenje "One Love" vrpci u dugim bojama koje promiču inkluzivnost prema LGBTQ+ osobama. FIFA je zaprijetila da će kapetane reprezentacija koji budu nosili One Love traku kažnjavati žutim kartonima prije samog početka utakmice, pa su se savezi Engleske, Njemačke, Belgije, SAD-a, Danske, Francuske, Nizozemske, Švicarske i Walesa povukli iz ove priče.

Naravno da smo bili najošjetljiviji i najemotivniji kada smo analizirali suđenje na utakmicama Vatrenih. Nakon što su se slegli dojmovi, sve bih ponovio i opet uživao u nogometnoj poslastici koju su nam servirali naši Vatreni. ■

Life Skills

Životne vještine

PRIPREMILA

Nataša Burilović,
psihologinja

IZVORI

www.my-personaltrainer.it
www.pressreader.com
 Partners in life skills education – Conclusions from United Nations Inter-Agency Meeting, WHO 1998.;
 Vježbanje životnih vještina, Jelena Bičanić 2001.

ILUSTRACIJE

Luka Karaman, g4.b
 Lara Žuvela, g4.b
 Klara Agić, g4.b
 Nicol Lovrić, g4.b

Zivotne vještine su psihosocijalne sposobnosti pomoći kojih na prihvatljiv način odgovaramo zahtjevima i izazovima svakodnevnog života, zalažeći se za svoje duševno i tjelesno zdravlje. Ovaj koncept se također naziva psihosocijalna kompetencija.

Temeljna jezgra životnih vještina

sastoje se od sljedećih vještina i kompetencija:

1 Sposobnost donošenja odluka (odlučivanje): znati aktivno procesuirati proces donošenja odluka procjenom najprikladnije odluke.

2 Sposobnost rješavanja problema: znati kako probleme rješavati konstruktivno.

3 Kreativnost odnosno sposobnost pronalaženja alternativnih rješenja za situacije koje se javljaju u životu; igra važnu ulogu u vještinama rješavanja problema; pomaže gledati dalje od izravnih iskustava, može pomoći da se prilagodljivo i fleksibilno odgovori na svakodnevne životne situacije.

4 Kritičko mišljenje: sposobnost samostalnog i objektivnog procesuiranja situacija; razvijanje kritičkog smisla pomaže mladima, npr. primjer da se bolje distanciraju od negativnog pritiska vršnjaka ili utjecaja masovnih medija.

5 Učinkovita komunikacija znati kako se učinkovito izraziti u različitim situacijama, znati kako na odgovarajući način izraziti osjećaje i potrebe, znati saslušati druge i zatražiti pomoći; znati kako se izraziti, verbalno i neverbalno, na načine koji su primjereni kulturi i situacijama.

6 Sposobnost odnosa prema drugima tj. sposobnost uspostavljanja i održavanja smislenih odnosa na pozitivan način i učenje kako prekinuti odnose, ako je potrebno, na konstruktivan način.

7 Samosvijest kao spoznaja sebe, svojih sposobnosti, svojih snaga i slabosti te svojih potreba; razvijanje samosvijesti može vam pomoći da prepoznate kada ste pod stresom ili kada se osjećate pod pritiskom.

8 Empatija tj. sposobnost da se „stavite u tuđu kožu“, tj. slušate bez osuđivanja, pokušavajući razumjeti tuđu točku gledišta; osjećaj empatije može pomoći u razumijevanju i prihvaćanju „dručkijeg“; to može pomoći u poboljšanju društvenih interakcija, npr. u situacijama kulturnih ili etničkih razlika.

9 Upravljanje emocijama svijest o vlastitim emocijama i sposobnost upravljanja njima; svijest o tome koliko emocije utječu na ponašanje i sposobnost da se na njih primjereno odgovori.

10 Upravljanje stresom: sposobnost prepoznavanja uzroka koji stvaraju napetost, znati provesti promjene, znati se opustiti.

Riječ je o vještinama koje pripremaju pojedinca za nezavisan i produktivan život u društvu, koje mu omogućavaju da se suočava s odnosima s drugima, stresorima i svakodnevnim problemima te tako sprječavaju usvajanje neprikladnih ili rizičnih ponašanja. ■

Epidemija popustljivog odgoja

PRIPREMILA Ana Maria Ugrin, pedagoginja

IZVORI Đuranović M., Klasnić I. i Maras A. (2020) Popustljiv roditeljski odgojni stil i odgojne vrijednosti djece Kraina Ž. (2019). Popustljivi stil odgoja i njegove posljedice (Diplomski rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:147:567283>

ILUSTRACIJA Marčelina Žanetić, g3.m

Popustljiv odgoj je vrsta roditeljskog stila u kojem roditelji daju svojoj djeci veliku slobodu u odlučivanju i ponašanju bez izraženog naglašavanja pravila i granica. Iako se takav način odgoja može činiti kao pravilan izbor jer predstavlja nježan pristup odgoju, on može imati negativne posljedice na razvoj djeteta. Jedna od najvidljivijih posljedica popustljivog odgoja je poteškoća u stjecanju samodiscipline. Dijete koje nije naviklo na određene granice i pravila može imati teškoća u uspostavljanju vlastitih granica i u radu prema ciljevima. To može rezultirati nesposobnošću donošenja odluka, teškoćama u uspostavljanju reda i organizaciji, te problemima s preuzimanjem odgovornosti.

Popustljiv odgoj također može dovesti do problema s autoritetom. Dijete koje nije naviklo na određene granice i pravila može imati poteškoća u uspostavljanju društvenih normi i očekivanja. To može rezultirati neposlušnošću i pobunjeničkim ponašanjem, što može dovesti do problema s nastavnicima, roditeljima i drugim autoritetima.

Prema istraživanju Popustljivi stil odgoja i njegove posljedice (Kraina, 2019), posljedice popustljivog odgoja manifestiraju se u različitim oblicima problema kod današnje djece, uključujući poteškoće s prilagođavanjem, emocionalne teškoće, problem s poštivanjem pravila i ponašanje koje se ne smatra učinkovitim. U istraživanju se ističe da je popustljivi odgoj djece u nekim slučajevima dovodio do nedostatka odgovornosti i manjka samokontrole. U istraživanju se dalje navodi da popustljiv roditeljski stil dovodi do povećanog rizika od problema s ponašanjem u djetinjstvu i adolescenciji, uključujući nepridržavanje pravila, ometanje uzrasta i znakovne agresije. U istraživanju se također ističe da popustljivost može značiti da djeca nisu učinkovito učila kako bi se prilagodila okolini i razvila sposobnost samostalnog donošenja odluka. Ovi problemi, zajedno s emocionalnim teškoćama i manjkom samokontrole, mogu se vidjeti kao posljedica popustljivog odgoja današnje djece. ■

S druge strane, popustljiv odgoj može imati i pozitivne posljedice. Popustljiv odgoj je pojam koji se odnosi na odgojne pristupe koji naglašavaju pozitivna ponašanja, a ne negativna, i koji se temelje na odgovoru uz odgovarajuće kazne ili nagrade. Naime, istraživanje koje su 2020. proveli Đuranović, Klasnić i Maras pokazalo je da popustljivi odgoj može pozitivno utjecati na djetetovu sposobnost donošenja odluka. Također, istraživanje je pokazalo da čvrsti odgoj može negativno utjecati na razvijanje osobnosti djeteta, što se odražava u njegovoj sposobnosti donošenja odluka. Stoga, istraživanje potvrđuje da postoji izravna veza između odgoja kojem je dijete izloženo i njegove osobnosti i sposobnosti donošenja odluka.

U tom kontekstu, popustljiv odgoj može pozitivno utjecati na socijalno-emocionalni razvoj djece jer pomaže djeci da postanu svjesni svojih postupaka i njihovih posljedica. Pomaže djeci da razviju poštivanje prema drugima i da se uključe u konstruktivne rasprave. Također, potiče djecu da razviju samopouzdanje, razviju sposobnost da prihvate odgovornost za svoja djela i da razumiju vrijednost poštivanja drugih. Ovi faktori u kombinaciji s popustljivim odgojnim stilom mogu pomoći djeci da postanu samostalnija i pouzdanija te da budu spremna za izazove u budućnosti. Popustljiv odgoj može biti koristan za socijalno-emocionalni razvoj djece, ali potrebno je da roditelji i skrbnici postave odgovarajuće granice i da djeci budu objašnjena pravila ponašanja.

Stoga, pravi odgovarajući pristup odgoju je jako važan, uzimajući u obzir individualne potrebe djeteta, njegovu sposobnost na promjene i disciplinu. Sastojat će se od poticanja djeteta na poželjna ponašanja, pažljive disciplinske mјere kako bi se osigurala pravilnost, te održavanje odnosa između djece i roditelja. Cilj je da se stvorи zdrav, uvjetovan okvir koji će podržati djetetovu samopouzdanje, poštovanje sebe i drugih i odgovornost za svoja ponašanja. ■

ŠKOLA ZA DIZAJN, GRAFIKU I
ODRŽIVU GRADNJU - SPLIT
www.gogss.hr

ILUSTRACIJA Barbara Ugrina, g3.b, grafički urednik – dizajner